

SC-C-3

I 6.

793/001

אין ענין ההפך...
אלו ירושלים...
1153

ספר

793

יסוד מורא

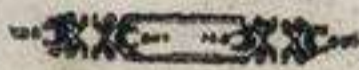
531

מה נורא מעשה רב תנא הוא יסד המעלה עלה
בכ"ש בהדי כבשי דרחמנא סוד הי ליראיו למען
נלמד ליראה את הי הנכבר והנורא יסודתו בהרדי
אל הרים התלויים בס"ערה זה חלק אדם הגדול
מרבן שמו נודע בשערים כשם הגבורים אשר
מעולם אי היה אכרהם חד בדרא הוא היה לנו
לעזרה בביאור חילוק מצות התורה וילמד ענוים
דרכו דרך הלימוד אבע"א קרא אבע"א סברא .

כונס"י

בהמבורג

ע"י עזר רצון ותלמידיון ושומה צלנא חס דצריהן הלעיכ
בנימין משה צן הרב הכולל היום צן הרב הגאון אצ"ד
ור"מ ונעה"ק ירושלים תוצ"צ מהר"ר ציון מעלי הכהן .

— יראת הי ראשית חכמה —

R 797

ס"ד

זמן זמן

הנה מודיע אנכי לכל אחז"י אשר לצד הסכמות
מהקדמונים ע"ז הספר יש ת"י עוד הסכמות מגאוני
הזמן נ"י שלא להדפיס שנית ספר היקר הלז עד תרכ"ה
הצע"ל באזהרת לא תשיג גבול .

המלב"ה

עזריאל מרדכי במוהי צבי הירש ז"ל .

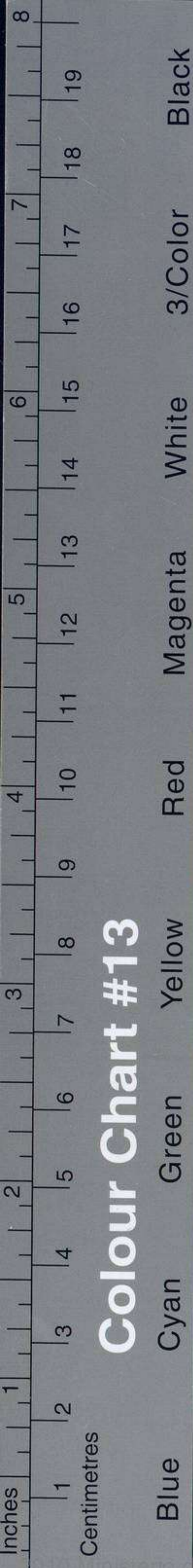
ס"ה

זמן זמן

הנה מודיע אנכי לכל אחז"י אשר לצד הסכמות
מהקדמונים ע"ז הספר יש ת"י עוד הסכמות מגאוני
הזמן נ"י שלא להדפיס שנית ספר היקר הלז עד תרכ"ה
הצע"ל באזהרת לא תשיג גבול .

— המב"ה זמן זמן —

Colour Chart #13

המכתב

הרב הגאון הגדול המפורסם חסיד ועניו אב"ד

המכתב

הרב הגאון הגדול המפורסם חסיד ועניו אב"ד
דג' ק"ק אה"ו יע"א :

הו"ל יסודע קורא צדוק אשר צנו מכל עם ורוממו מכל לשון ונתן לך
א"ש זנת חלב ודבש תסת לשונו וכרת עמו הצרית והתורה כחובה
אסורית לשון של זהר"ת ליהודים היחה אורה זו פורה והמלוה ליישרים נאזה
אל אשמים אכחנו וגלינו מארצנו אל כל הארצות האל וכמעט שנשחכסה תורה
מישראל לולא ה' שהיה לנו שהיינו וקיימו בכל דור ודור דורשיו דרשו את ה'
ומצקשיו הללוהו בחוך קדושו הספרים מסבירים מאירים כספירים כהנהו
דעצדו רבנן סבוראי קמאי דקמאי הראשון אדם הגדול צענקים שפחותיו
שושנים מצפיקים שנעמים מזוקקים אחד היה אברהם גדול מרבן שמו אבן
עזרא גברא רבא ויקירא הוא הראני את גדלו ואת ידו צהאי ספרא ויוסף הוא
מאיר לארץ ולדו"רים צספר נר אלהים וצכל זאת מרוב השנים ועידן עדנים
על אלו הספרים הישנים עלו קמטונים ואינם נמלאים כ"א אי צעיר ושנים
צאורג סגולה לממלכת כהנים ולולא ס' שפתי ישנים וסד"ה אשר העלו את
שמותם על שפתם וקצתם צממורת כמעט אצד שום מן האר"ש ועמה לכו
ונסזיק טובה לחד מצני עליה האי לורצא דאחא ומערצא מעה"ק ירושלים
חוצצ"א ה"ה סחכס השלם המושלם אורג צלוס התורני מהר"ר בנימין משה
מעלי הכהן י"ו אשר נטע אהלו אהל של חורה חוך עם סגולה ק"ק
ספרדים אשר צהמצורג הצירה אשר העלה ואשר הביא מתחתא סוירתא צסימנא
טצא זה ס' חולדות אדם ישר נפש עמל עמלה לו והרמיצ' ד' לנו ודרינו צאר"ש
טובה ורצבה כי רוחו נדבה להעלות על מצבית הדפוס ס' יסוד מורא לך
עזרא וס' מאזנים וס' פרי"א ואולם מדאגה צדצד סמאסף ומוצר סצד
להיות כעיי"ל ולא צר סן יתערצו זרים צסימכ"תו ויסיגו גצולו להדפיס זה
המיצור כולו או מקלתו צכן הנה ערש"י אר"ס צרזל ונח"ש הנחוי" לצלי ירוס
איס את ידו ורגלו ליכנס צמחוס שאינו שלו ולהדפיס זה הספר כולו או מקלתו
סן ע"י עמנו או גירי דילי" עד כלות י" שנים מצלי רשות סחכס הנ"ל ישלם
ד' פעלו ומאן דחש לו ואזון שומעת צטוצ טעם ודעת ילילאו ד' מכל כעס
גם צרוך יהיה צצרכת כהנים עוד ינוצון צשיצם דשינים ורעננים עד סיקילו
סוכני יסיני מצרון מוסדי אר"ש סחכנים ג' טי אדר ממלכ"ת כהנים לפ"ק :

כ"ד דוד הק' מברלין מופ"ק אהוי"ב יע"א .

הסכמת

הרב המובהק שליחא דרהמנא מעה"ק חברון תוב"ב .

הן היום חמותי ראיתי אור נוגה הולך ואור להאיר על הארץ כאשר לקריח
הוא אורה למהר"א ו' עזרא צט' יסוד מורא יסודתו זהררי קודש קוד ה'
ליראיו למען כלמד ליראה את ה' הנכבד והנורא ירכיזו על צמתי אר"ט
טובה ורחבה וגבר ישראל עושה חיל וחיים ציד לשון סכמים לשון לימודים
ועשיהם של לדיקים אלו דברי אלהים חיים קדש קדשים הוא לה' . והנה דבר
ה' יקר מאוד והכל לריבים למארי חטיא . וכאן נמלא וכאן היה חד מצני עליה .
איש אחד מן הרבנים מנשפת רם ומנשפת סופרים קא אחי מנשפת
הד"ני מיתוספי כהונה . היושבים ראשונה . בשנת תחמווני . צעה"ק ירוסלים
תוצ"צ מצני סוצ"צ . חיבה יחרה נודעת . ציודעי ומכירו הייתי לשעבר ועכשיו
ציותר שאת נשאו לנו בחכמה ובחכונה וצדעת . ומרצ מנשפת צני"מין לרצ כן
ירצה . כל קבל די רוח יתירה ציה רוח חכמה וצינה רוח דעת ויראה ה' כולו
חימנהו ציה . ורוח נדיבה תסמכנו מנייה וציה ונדבה רוחו אוחו להעלות על
מוצח הדפוס הספרים הנ"ל ונמנך על אילן גדול ה"ה הרצ בגאון הגדול כ"י
ע"ה פ"ה מוסר"ר דוד אצ"ד צק"ק אה"יז כר"ו וסמך שתי ידיו עליו וגזרה
סכנתו ע"כ צר ישראל שלא יסיגו גזולו להדפיס הספרים הנ"ל עד מלאת
עשר שנים ולאפועי גזרה קא אחינא ואני מסכים לד"ת . וכל אשר יעבור על
פני הגזרה אשר גזר הגאון הנ"ל להסיג את גזולו לפני כלות עשרה שנים
יעשה בנפשו סקר ודמו צראשו וטומע לנו יסכון צטת סקט ושחן וצלל שדי
יתלונן . כ"ד כותב ומתם פה המצורג עמוד התורה ציוס ט"ו לחודש כסליו
שנת פתח לבי צחורתך .

הלעיר יצחק זאביל מעה"ק חברון תוצ"צ א :

הסכמת

הרב הגאון האמיתי נ"י ע"ה פ"ה אב ב"ד ור"מ דק"ק
ספרדים אשר בעיר אמשטרדם יע"א.

תפארת אדם לשנת ציח החכמה להשגיח על יסודותיו. למען לא יפלו
ארכה תליו ולשכיו ואת גגו ואת קירותיו. ומה יקר צנין המפואר
צעמודיו הסזקים יותר מאלצני משכיותיו. כי התימרות ופטורי ליליס עומדים
על תלם צעוד עמודי הצית על מכנותיו. ככה סכמת התורה ומצוא שעריה
שערי הלמוד והעיון ותולדותיו. צנקל יצואו צו אס יצינו צנקרא ושום שכל
מפורש צדקדוק הלסון וארמותיו. והלך סצילי הדעת ולסון למודים לוית סן
ללומדיו וענקים לגרגרותיו. ונני כמוהו מורה דרכי נועם צספ"ר לחות מאלצני
לסון הקודם כמו הרצ. ן' עזרא כטל חרמון סיורד על פי מדותיו. ואחריו
יאיר. נתיצ אליהו הסשצ"י אשר הרכיז והצריך מצריכת הדקדוק ילכו יונקותיו.
אמנם לא היינו נאותין לאורן כי סיו לפונים פניניהם צגנזי מלך וואלכותיו.
עד היום הזה אשר מודיע ערכן ושווין לעולם ותולדותיו. ג' הנה מטיצי
סע"ד כונן אסוריו צמעגלי לדק ונתיבותיו גצר חכם צעוז התורה צנן סל
קדושים ארזלים ותרשישים וממלכת כהנים וגוי קדוש שומרי ומשמרת הצית
ותורותיו. עלה לסמים ס"חו וירד לאר"ס קולמוסו וקול נימוסו ניכר קול
ססוא עיקר תולה אר"ס על צלי מה וארשת ספתיו. מגלה עמוקות ומפענת
נעלמים וחרצ משחת צנימין וה"וד ידו נטויה להראות לנו פניני' סגולותיו. רצ
כהנא ורצ ספר"א רצ"א לאורייתא וסור"ר בנימין צכמוס"ר חיים הכהן צן הרצ
הגאון צנימין מעלי הכהן זל"ל אשר היה אצ"ד ור"מ צהר הקודם ובירושלים
וגלילותיו. אשר נדצה רוחו הטוב לצכותינו כהיום הזה צשלס' אלה צני נ"ח הראסון
צמעלה ס' מאזנים וס' יסוד מורא להרצ ן' עזרא ז"ל והנלוה אליו זה על
דקדוק הוסד וזה על מוסר יסר נאמרו דצרותיו והטור הסליסי ספר פרקי ר'
אליה בחור מורס מעס ואל הסלסה ל"ו צא צספר ההרבבה צא ללמד צינה
צנועס סיחותיו. והנני צא צגזירת עירין פתגמא אחרי הכוסר"ים אשר
סגרו הצית ודלחותיו לצלתי יצוא איס אשר יעס' צזדון להסיג גצול בנימין
ולהסחית נחלת הכהן ולקחת מתנותיו. צתוך זמן אשר גצלו הראסונים
ותהי עונותיו על עלמותיו. והסומע לנו יסכון צטח ושאלן דסן ורענן גם
צרוך יהיה צכל מפעלותיו. ודצרת צ"ס למעמונים צסנת ונתן לכהן את
הקודס לפ"ק: כ"ד העומד על התורה ועל העצודה חוך אמוני עם סגולה
ק"ק ח"ת ספרדים פה אמשטרדם:

הלעיר שלמה שלם ס"ט:

הסכמת

הרב הגאון הגדול המפורסם פ"ה ע"ה אב"ד ור"מ דק"ק
אשכנזים באמשטרדם יע"א .

אם אמרתי אספרה כבוד מהלחתי של המכס הנ"ל כבר אמרו ז"ל אין אומרים
למי שלא ראה את המדע יצוא ויעיד . אמנם ראיתי חבל נבילים ונתחכם
אמלעי שלום הגאון המפורסם ידיד נפשי החתום כאן והגאון המפורסם אב"ד
דק"ק אש"ו יל"ו כת"רו את בנימין זכר שם עוז והרצו לספר צעצמו וצטצמ
אצותיו שהיו מגדולי ירושלים לכן הנני נמלא לדרישת הגאון הסל"ם נר"ו
להמנות עם הווסכיימים על כל הכחוצ למעלה יעם היות שהספרים עלמון אין
לריכין חיזוק כי נודע צקרב ישראל שנותם וטמות אצותם ראשי
המדקדים והמדצרים בכל מקום . אמנם המכס המדפיסים עכסיו הוא לריך
חיזוק וסעד לתומכו ורחוי למינקי ליה סוקא . אך מלדי לא יגרע כח תקנת
אנשי קהלתי קהל אשכנזים יל"ו פה על הדפסת ספרים יסנים . והיו הדצרים
האלה לאות אמת ניתמו ליכתב על ספר חוקה . כי פי המדבר צלדקה היום יום
צ' גיל"ה למצ"י לשון עלגים תוהר לדבר לחות לפ"ק :
סקטן שאול חונה צק"ק אמסטרדם יע"א ק"א יל"ו .

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

יסוד מורא (*) וסוד תורה

ידוע צענייני האלהיים שהם קשי הציור. והציור נחלק להשגה
בלתי חקירה. ולהשגה צריך עיון לחקירה ודרישה ולא
תגיע אלף בגדר. לכן המשילו ענייני האלהיים לנצעים להשגתינו
העיונית זהם חלושה. ואנחנו נרצה השגת אותם הדברים
הקדושים צעינם עם תוספת ביאור ותענוג גדול ומאחר שידיעה
זו מזקשת בחקירה ולא תמצא כי אם זידיעה קודמת לה וזה
ישתלשל לז"ת ע"כ נסקיף אל דברי המחבר הזה הוא הראש"ע
הפילוסוף האלקי אשר נפקחו עינינו בספרו הזה מעט הכמות
ורב האיכות והמעייין ישלים נפשו בו. ומשום ששלמות הנפש הוא
צשני דברים והוא הזכוכ והקשוע. והזכוכ אמנם הוא טהרת הנפש
מן המדות המגונות וקדושתה מן התוארים הרעים. והקשוע הוא
אמנם שיתרסם בנפש דמיונות צרור עד שיגלו לה האמתיות
האלהיות וכל המציאות בכללה על סדורין גלוי כללי נאות לאמת
ע"כ המשיל החכם הנפש למראה זכה וטהורה מכל סיג וחלודה
אשר בהתיצב נוכח לה צורה נאה על תואריו ממש כן הנפש היא
מראה אשר צורת המציאות כלם נטבעים בה בהיותה זכה ולטושה
וזה אמרנו שנפקחו בו עינינו היותו מזכך ומקשט נפש המעיין
להיותו כמראה ראה צורות אלהיות המכוונת כונה ראשונה עד
שראוי לקרוא חצור זה. ספר זיכוכ וקישוע אלף שמו הראשון
משותף בו. ע"כ ישתדל כל צעל היקש להשיג השגה מהשגותיו
ויהיה אז השגה מעולה אלל להשיג השגת ההשגה. העללה בה
היא השגה כמו שאמר החכם ודברינו בחצור זה צדרך ההיקש
להשיג בעלולים רבים עד העלה כפי טבע האפשר מקום טבע
הנמנעו' קיים ויעלה על סדר מדרגה אחר מדרגה ולדעתי כי זהו
השגת יעקב אבינו ע"ה זרואתו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע
השמימה אמרו בו ז"ל שהיו בו ארבע מעלות. ולמשכילים ידוע
איזו הם הד'. מעלות סוף רצונינו בזה מדרגה אחר מדרגה
כן יהיה השגת המעיין בחצור זה היותו שער לשמים לכנוס צסודות
התורה על דרך ההיקש אשר דרכה להודיע הנסתר בנגלה.
ויקרא אז משיג שלם הוציא שכלו אל הפועל ויהי' השכל הפועל והוא
הוא. והאוכל מן התמחוי ומן קערת כסף עם כף זהב ישתדל צקניית

חצור

חזור הקדוש הזה כאשר מכין לקבל אור הנפש מנותן הנפשות
כמו שהכנות הגוף לקבל אור השמש צסיסור המסך מפניו :

אחד בלי ראשית הכל מלא הודו - אך הוא מרומם על פי איש להגידו
ידע לבב משכיל בוראו במעבדו - כי כל מכחש בו הוא באמת עדו
ולעם בראהו לשמו ולכבודו הראה בהר סיני אשן ולפידו
אכן תמונה לא ראו ולפקידו ציר נאמן נתן דתו ותלמידו
ואני נכה רוח בנתי בנקודו - ואמצאהו כתוב סודו ומוסדו
בית לתורתו אבנה יעמודו - יראת אלהינו שתי להעמידו

הקדמה

ראה ספר שמו נקרא יסוד מורא וסוד תורה
לאברהם בנו מאיר ספרדי אבן עזרא .

אמר אברהם המחבר . הנה נח הוילתי לדבר . ורצוני
להאריך . כי ליסוד מוסד אני צריך . ונעזר משפיל
ומרים . אסדר שנים עשר שערים :

ואומר בתחלה כי אין מותר לאדם מן הבהמה . כי אם זנשמה
העליונה החכמה . היא שתשוב אל השם הנכבד אשר
נתנה כי למען הראותה הוצאה זנויה ללמוד מעשה ארוניה .
ולשמור מצותיו וכל חכמה תחיה את בעליה . והחכמות הם רבות
וכל אחת מועלת . וכלם כמעלות הסולם לעלות אל חכמת
האמת . אשרי מי שנפקחו עיני לזותם . ונהרו אל השם ואל
טובו באחריתם :

שמונה עשרה פרקים . כלם יחד . ואלה שמות הפרקים .
פרק א' . יסוד מורא וסוד תורה . פרק ב' . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק ג' . יסוד מורא וסוד תורה . פרק ד' . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק ה' . יסוד מורא וסוד תורה . פרק ו' . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק ז' . יסוד מורא וסוד תורה . פרק ח' . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק ט' . יסוד מורא וסוד תורה . פרק י' . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק י"א . יסוד מורא וסוד תורה . פרק י"ב . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק י"ג . יסוד מורא וסוד תורה . פרק י"ד . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק י"ה . יסוד מורא וסוד תורה . פרק י"ו . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק י"ז . יסוד מורא וסוד תורה . פרק י"ח . יסוד מורא וסוד תורה .
פרק י"ט . יסוד מורא וסוד תורה . פרק כ' . יסוד מורא וסוד תורה .

השער הראשון

יש ממשכילים ישראל שכל חכמתם בדעת דברי המסורת
 וסמניהם הנכבדים ורמזיהם היקרים. וכל סתום ופתוח
 וקרי וכתיב. וחסר ויתר. ואותיות גדולות וקטנות ותלויות
 ונקודות עליהם. ומספר הפסוקים והתיבות והאותיות בכל
 ספר וספר. והאמת כי יש שכל לפעולות צעלי המסורת
 שהם כשומרי חומות העיר. כי צעזורם עמדה חורת השם
 וספרי הקודש על מתכונתם בלי תוספת ומגרעת וטוב הוא
 למשכיל שיצין קצת דבריהם וישים לבו להתבונן טעמי הספרים
 כי התיבות כגויות והטעמים כנשמות. ואם לא יצין הטעמים כל
 יגיעו שוא ועמל ורוח. והוא נמשל למי שיש צידו ספר רפואות.
 והוא מייגע עצמו לספור כמה דפין צספר וכמה טורים בכל דף ודף.
 וכמה אותיות בכל טור. ומזאת היגיעה לא יוכל לרפאות מזור.
 והנה חכם המסורת שלח למד חכמה אחרת דומה לגמל נושא
 משי והוא לא יועיל למשי גם המשי לא יועילנו :
 ויש אחרים שחכמתם דקות הלשון לדעת הצנינים ומחלוקותיהם
 והאותיות המשרתים והשרשים והשמות. והפעלים העומדים
 והיוצאים שהם על דרכים רבים ואותיות הטעמים והמלות ואיך
 ידביקו הפעולים וצאמת כי היא חכמה מפוארה כי ידע צעליה
 לדבר לשון נחות צמכתבו או צחרוזיו. גם טעמים רבים הם
 מפורשים מדרך הלשון. גם מצוה כמו ואהבת לרעך כמוך שאיננו
 כתוב את רעך כמו ואהבת את ה' אלהיך. והעד הנאמן שהוא
 כתוב על הגר ונזהבת לו כמוך. ואין להשיב ואהבתם את הגר
 כי אין שם כמוך. והטעם דבק ככתוב למעלה כאשר פירשתיו
 צמקומו. והאמת כי טוב הוא למשכיל שילמוד מזאת החכמה רק
 לא יתעסק בה כל ימיו לקרוא ספרי ר' יהודה המדקדק הראשון.
 ו' ספרי רבי מרינוס. וכ"צ ספרי רבי שמואל הנגיד. ועל כאלה
 אמר שלמה עשות ספרים הרבה אין קץ :
 ויש אחרים שהוגים תמיד בתורה וצנציחים וצכתוצים גם
 תרגומם בלשון ארמית והם חושבים בלצם צעזור שיחפשו
 טעמים כפי יכלתם שעלו אל מדרגה עליונה והאמת כי התורה
 מקור חיים והיא יסוד כל המצות רק אין כח צמשכיל לדעת מיי
 אחת תמימה מן התורה אם לא יעמוד על דברי תורה וי
 כי כתיב צצבת לא תעשה כל מלאכה ומי יפרש לנו כמה י
 ותולדותיהן ומדות הסוכה. וכמה היא האונאה. י

המצות צריכות פירוש מקבלת האצות ואף כל המועדות . אם
 הם תלויים בנוולד הלצנה האמצעי או המתוקן או על פי המרחק
 שהלצנה נכונה להראות . או על פי מראה העין והשנויי רבים
 מפאת החורך והרוחב וקשת המראה כפי מרחב הארץ וכפי גלגל
 נטות הלצנה לימין קו המזלות או לשמאלי . ועל איזה מקום הוא
 חשבון המולד כי הנה צין ירושלם וצין זו הארץ ד' שעות ישרות
 שהשמש זורחת עליהם בתחלה צראיות גמורות מחכמת המולדות
 ועוד מצות רבות לא נדע פרושם מן התורה כי אם סברא כמו
 ומלתם את ערלת לבבכם . גם טוב הוא לדעת המקרא כי מצות
 רבות נלמוד מדברי המקרא כמות לא תאכלו על הדם מדברי
 שאל ולא יומתו אצות על צנים מדברי אמניה . רק קטון הוא
 התועלת כנגד היגיעה לדעת שמות ערי ישראל ודברי השופטים
 והמלכים וצנין הצית הראשון והעתיד להיות ודבר הנצואה שעצרו
 קנתם ויש מהם עתידות שנוכל לחקרים : ויש שנגששו זהם כעורי
 קיר . זה אומר צכה וזה אומר צכה ואלו היינו יודעים ספר
 תהלות שהוא כולו זמירות ותפלות אף על פי שנאמרו צרות הקודש
 אין צו נצואה לעתיד וככה איוצ וספרי שלמה ע"ה והמגלות
 ועזרא וככה לא נוכל לדעת מספר דניאל מתי יגיע הקץ כי הוא
 לא ידעו כאשר פירשתי במקומו ואם נביט יומם ולילה בכל חלה
 לא תעלה צידינו דעת מצוה שנוכל לנחול צעזורה חיי העולם
 הבא על כן אמרו על לימוד המקרא מדה שאינה מדה . רק טוב
 הוא למשכיל שיתבונן סוד לשון הקדש מהמקרא כי מומנו תוצאות
 חיים להצין סוד התורה וסוד המורא גם התרגום מועיל . אע"פ
 שאיננו בלו על דרך פשט : ויש חכמים רבים שלא למדו מסורת
 גם דקות הלשון צעיניהם הכל גם לא קראו מקרא אף כי הטעמים
 רק מומות הגעורים למדו התלמוד שהוא פירוש המשנה והם על
 דרכים רבים וכולם על דרך נכונה כי מהתלמוד נדע כל המצות
 אשר יעשה אותם האדם וחי זהם רק אין נכון למשכיל להיות
 ריק מחכמת המקרא כי כאשר ימצא בתלמוד כתוב שנאמר לא ידע
 צאי זה ספר הוא ואם הוא על דרך פשט או דרש או אסמכתא
 בעלמא . כי מרוב חכמתם ופלפולם יוציאו דבר מתוך דבר והם
 ידעו הפשט יותר מכל הדורות הצאים אחריהם . והנה מי שלא
 למד המקרא לא ידע לקרות הפסוק . גם צריך הוא שידע דקות
 הלשון כי הוא ידריכנו להתבונן בתורה דברים רבים שלא פירשום
 קדמונינו שהיו חכמים גדולים בכל חכמה והצאים אחריהם לא
 יצינו רק דצריהם המפורשים . גם יש בתלמוד דברים לא ידעו

פירושם

55
 55
 55

פירושם . כמו במסכת ראש השנה שזא פעמים בארוכה וסוד
 נולד קודם חנות . ולדידן ולדידהו ואין יכולת במשכיל לדעת כל
 זה אם לא ילמוד חכמת המזלות וידע ומהלכי החמה והלזנה גם
 לא ידע חכמת המזלות אם לא ילמוד בתחלה חכמת המדות כי
 היא כמו סולם מונב ארצה וראשו מגיע השמימה ונעמדו על
 המזלות והתקופות אז יכיר מעשה השם הנכבד וככה אמרו ז"ל
 כל מי שאינו חושב בתקופות ומזלות עליו הכתוב אומר ואת פועל
 ה' לא הביטו . ועוד אם לא ידע חכמת המדות לא ידע ראיות
 המדות בעירובין . גם ארבעים ותשע מדות של ר' נתן . ולא יבין
 המשכיל איך הדמה נשמת האדם אל צורה בחמשה דברים אם
 לא ילמוד חכמת הנפש ולא ידענה אם לא ילמוד תחלה
 חכמת תולדות השמים והארץ והיא עיווקה מאד . גם לורך יש
 למשכיל שידע חכמת ההגיון כי הוא מאזני כל חכמה . וכבר
 הזהירונו קדמונו הוי שוקד ללמוד תורה ודע מה שתשיב
 לאפיקורוס : ויש דברים רבותינו דברים רבים נריכים ראיות
 ופירוש כמו הנעור כלילה ושמה מים זה מחכמת התולדת . ודבר
 חגרת בת מחלת ומשפטי המזלות . ודבר הלזנה שהלשינה על
 החמה מחכמת המזלות . וככה דברים רבים במקרא נריכים
 פירוש כמו שהזכיר קהלת הארבעה שמים שהם שמים וארץ ורוח
 ועפר והנה זרח השמש כנגד שמים והארץ לעולם עומדת וסובב
 סובב הולך הרוח ואינו בא כלל וכל הנחלים הולכים אל הים
 ואלה ארבעתם נזכרים בפרשת בראשית את השמים ואת הארץ
 ורוח אלהים מרחפת על פני המים . וככה מן מדד בשעלו מים
 ושמים בזרח תכן כל בשליש עפר הארץ מן תכן את רוח ה' .
 וככה נוטה שמים כיריעה יסד ארץ על מכוניה עושה מלאכיו
 רוחות . המקרה במים . וככה כונם כנד מן הים יראו מה' כל
 הארץ וככה הזכיר בדבר ה' שמים נעשו וזרח פיו כל לבאם וככה
 לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה כי הוא לקנות הארץ יביט
 תחת כל השמים יראה . וככה מן עלה שמים וירד . מן אסף רוח
 בחפניו מן צרר מים בשמלה . מן הקים כל אפסי ארץ . וככה
 כתוב ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים . וכתוב אחד אומר
 התבוננת עד רחבי ארץ . והכל נכון למשכיל . וככה דברים רבים
 כאשר נזכר בסוף ספר תהלות . כי אם וברד מהארץ וזה חמת
 בראיות ברורות . וככה המים על השמים ואיך הם המחורות
 והכוכבים ברקיע אחד והכל חמת . וחכמי התלמוד בדורנו על
 דרכים רבים . יש הוגה צו לדעת האסור וההיתר . ויש מן שידע

המדרשים

המדרשים גם הוא יחדש אחרים ויזקק טעם לכל מלא וחסר
ועתה אומר כלל . דע כי הנביאים אינם שומרים המלות בעצמם
בשנותם הדבר רק הטעמים שומרים לצדם שהם העיקרים כדברי
אליעזר הגמליני השקיני . ויזחק אומר לעשו בעצור תזרכך
נפשי צטרס אמות . ורזקה אמרה ואזרככה לפני ה' לפני מותי
ובחלום יפות מראה ויפות תואר ובפתרון לא נאמר כך . ונאמר
לצלעם ארה לי והוא אומר קצה לי . ובדברי משה וישלח מלאכים
אל סיחון לעברה צארנך לא נטה צדה וזכרם . ומשה סינה
ואמר לא נעצור צדה . וכתיב ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם
ואכלם . ומשה סינה ואמר הרף ממני ואשמידם ואמחה את שם
ובהנה רבות . והנה בעשרת הדברים זכור ושמו . ולא תחמוד
ולא תתאוה ועד שקר ועד שוא . אצני שהם צלא וי"ו ומשה סינה
סיהא צוי"ו . גם לא תנאף ככה ותוספת ומגרעת והמשכיל יצין :
ויש הוגה בתלמוד להתפאר על כן כל עסקיו בסדר נזיקין . גם
הוא מקבל שכר להורות הפתאים ולישר המעוותים רק אם היו
כל ישראל צדיקים לא היו צריכים לסדר נזיקין . ועוד כי יש מצות
שאינם חיוז לכל רק אחד לצדו יוכל להוציא את הרבים כמעציר
שופר ציוס הכפורים ויום הזכרון ועולת התמיד ומוספים ופרשת
הקהל . וככה שופט אחד יספיק לישר כל מעוות במקום רבים
והאדם חייב לתקן עצמו ולהכיר מצות השם שצראהו ולהצין מעשיו
אז ידע צוראו . וככה אומר משה הודיעני נא את דרכיך ואדעך .
והנביא אומר אל יתהלל חכם בחכמתו אי זו חכמה שתהיה כי
אם בזאת לצדה ומה היא השכל וידוע אותי וכתיב בתורה וידעת
היום והשבות אל לצדך . ואמר דוד דע את אלהי אביך . ועצדהו
אחר כך כי בעצור זה נצרא האדם . ואחר שתקן עצמו יתקן
לאחרים אם יוכל והנה קדמונו ז"ל היו יודעים סוד המרכזה
ושעור קומה וחלילה חלילה שדמות יערכו לו רק דבריהם צריכים
פי' כדברי התורה נעשה אדם צלמנו כדמותנו . ובנבואת יחזקאל
כמראה אדם עליו מלמעלה ואמר ממראה מתניו ולמטה . ובסוף
זה הספר ארמוז לך זה הסוד : ויש מהגאונים שחבר ספר וקראו
ספר היחוד על דעת אנשי המחקר ומעטים הם הדברים הנכונים
בו כי פירוש חכם לעצמו צאומר לא ידענו כי היוודע איננו דעת
ולא ידוע גם ככה שהם צרא העולם בחפץ מתחדש והכלל איך
יחפש אדם לדעת נסג ממנו והוא לא ידע מה נפשו ומה גויתו
רק היוודע חכמת התולד' וכל ראיותיה וחכמת המצטא לדעת
הכללים שהם שומרי החומות וחכמת המזלות צראיות גמורות

מחכמת

סי' ה' ז' א'

וחכמת החשבון וחכמת המדות וחכמת הערכים אז יוכל לעלות
 למעלה גבוהה לדעת סוד הנפש ומלאכי עליון והעולם הבא
 התורה ודברי הנביאים ומדברי חכמי התלמוד יתבסס ויבין סודות
 ומוקדים שנעלמו מעיני רבים וקנתם אפרס. והנאון רבינו
 שעדיה חזר ספר האמונות ויש בו שיעור שאלין שיעור לדבריו.
 עתה אשוב לדבר על המצות על פי אשר תשיג יד דעתי. והשם
 יורינו בדרך הישרה ומי כמוהו מורה :

השער השני

מה נכזבה חכמת המצטף וראשיתה דעת המלות החמש.
 כי יש כלל גבוה כולל כללים שפלים ופרטים והנה נקרא
 הכלל השפל הקרוז אל הכלל הגבוה מין גבוה והקרוז אל
 הפרטים מין שפל. והנה הכלל הגבוה כמו גוף כולל האברים
 והכוכבים והמתכות והנמחים והחיים. והנה החי מין גבוה
 כולל העוף והבהמה והאדם והדג. והאדם מין שפל כולל
 ראוץ ושמעון ומאנו מספר העוף האמורה צפרשת שמיני
 עשרים וצפרשת ראה אנכי אחד ועשרים. וקדמונו אמרו ראה זה
 דאה. ורבי מרינום הקשה אם ראה היא דאה מה טעם לספרה
 עמים. ורש"י ז"ל אמר כי הזכירה הכתוב צפתי לשונות שלא
 יתן פתחון פה אם כן יזכיר שמות כל עוף בכל לשון והשם לא
 דבר רק לשון שיצונו העם וזהו האמת. ותירון זאת הקושיא
 מחכמת המצטף כי ראה שם מין גבוה כולל דיה ודאה כמו ואת
 הנפור לא צתר כולל תור וגוזל או שיאמר הכתוב ונשמו צמות
 יצחק ובמקום אחר ונשמו צמות אדום ועוד כי שתי אותיות נלקחות
 מן דאה. על כן בכל חכמת וכלל. אמונות אין אדם מבקש לדעת
 הפרטים כי אין כח באדם לדעת תכליתם וכמה מספרם כי לא
 יעמדו רגע אחד על מתכונת אחד לעולם כי יאזדו תמיד והכללים
 עומדים לעולם. ונורך גדול היה לי להזכיר דבר הכלל קודם
 שאדבר על המצות בעבור שראיתי כמה חכמי סופרים שם מאות ושלוש
 עשרה מצות על דרכים רבים. יש מהם שספר בשול גדי פעם
 אחת ויש שספרו בג' מצות כנגד שנכתב ג' פעמים וחכמינו דרשום
 ורבות ככה. ויש מי שספור הכללים והפרטים. ויש שסופרים פעם
 הכללים לצדם והפרטים לצדם. ויש שסופרים מצוה אחת שבאה צפתי
 לשונות והטעם אחד. ועל דרך וחקר האמת אין קץ למספר המצות
 האמרו המשורר לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. ואם נספר

העיקרים

2

העיקרים והכללים ומצוה שהיא עומדת לעד אין המצות עשויות
 שש מצות ושלש עשרה. והשם הנורא יודע תום לבני כי לא
 חזרתיו זה הספר להראות כי עמדתו על חכמות שנגלו לי סודות
 להתפאר גם להשיב על הקדמונים כי ידוע ידעתי שהיו חכמים
 ויראי השם ממני גם בדור הזה חכמים גדולים מאד רק חזרתיו
 לנדיב שלמד לפני ספרים שחזרתיו לו ומרוב אהבתי אותו הוגעתי
 נפשי לכתוב לו ספר מצות כי ראיתיו כי הוא איש אמת וירא
 את ה' מרבים: יש כלל גבוה כמו לשמור את כל מצות ה' כולל
 עשה ולא תעשה. ומלת ועצדתם את ה' אלהיכם כוללת כל מצות
 עשה שהם כלל וזפה וזמעה שהם עקרים או זכר להם. ומלת
 ליראה את ה' כוללת כל מצות לא תעשה והיא יראה זמלת עשה
 והטעם כשומר עצמו מגעת אל ערוה בעבור יראתו מה' בעצד
 שירא מאדוניו לעשות רע והוא רואהו בעיניו כי יש אחרים
 שנמשכים אחר תאותם ולא יפחדו בעבור המלך אולי יודע הדבר לו
 או בעבור שם רע ודופי וחרפה ומלת אחרי ה' אלהיכם תלכו
 כוללת לעשות חסד ונדק ולא הובז שלום. ואמר הנביא ע"ה כי אם
 עשות משפט ואהבת חסד וזה כולל כבוד את אביך ולא תרנח ולא
 תנאף ולא תגנוב ולא תענ' זרעך ולא תגזול ולא תחמוד ולא תכחשו ולא
 תסקרו ומדבר שקר תרחק ולא תהדר פני גדול ולא תקח שוחד ולא
 תעשוק את רעך מאזני דק ולא תלין ולא תקום ולא תטור ואיפה
 ומצות לעני ולגר אם כסף תלוה את עמי כל אלמנה ויתום לא
 תענון לא תונו ורבים ככה והנני לכת כל דרך וחוק ותורה
 שהורנו השם: ויש מצות רבות עזרו ומה צורך לספרם בשש מצות
 כמו אגודת אזור ואתם לא תלאו אל יצא איש ממקומו ללקוט מן
 לא תותירו ממנו היו נכונים ומעשה המשכן ונביעתו והדגלים
 ושלוח הטמאים ויד ויתד זמחנה ונאת על האויב שכלם זכרם
 והזרבה והקללה ומזבח זהר עיבל ולסיד האבנים ולכתוב התורה
 וערי מקלט ומלחמת עמלק: ויש שהיו מצות על משה לבדו כמו
 מזבח אדמה שכרת ברית עם ישראל ולפסול הלוחות ולהקים
 המשכן ושבעת ימי המלוואים ולמשוח המשכן ואחיו ובניו ולתת
 האורים והתומים על החושן ולשים לוחות הצרית צארוך ודבר
 נחש נהשת וככה מצות אחרות כמו רקיעי פחים ושיתנו הכהנים
 התורה מגד הארון מחוץ ונננת המן ומטה אהרן: ויש מצות שיש
 להם כלל גבוה כמו איש איש אל כל שאר בשרו. והשפל ערות
 אב ואם. והחל אמך היא. ע"כ הוא אומר שאר אבי' שאר אמך
 היא. וסופרי המצות ספרו כל לאו בעריות בעבור שיש זהם

שמשפטם

שמשפטם משונה בצית דין . ומלת כרת צרית כוללת הכל . והנה
 חשבו איסור כל זממה טמאה ועשרים מיני עופות וכל שרץ הארץ
 ושרץ העוף וסקן המים מצוה אחד . וידענו כי טומאת השמונה
 שרצים חמורה וצעזור שיש סימן אחד כשר לחזיר ולשפן ולארנבת
 ולגמל הונרך לומר ונבלתם לא תגעו והטעם כי אתם קדושים
 אל תגעו בכל נבלה שהיא טמאה אתכם וככה דג ואת נבלתם
 תשקטו והנה הזכירם בשאר הנבילות ואין על הנוגע כרת ולא
 מלקות : ויש מצות לא תעשה שאם תעצור הלוא עשה זה והפטר
 כמו לא תותירו זמנו עד בקר אם תוכלו ואם נותר ישרף באש
 ואם לא יותירו אז יותר טוב . וככה יצא עליה איננה מצות
 חיוב רק אם ייבס אז טוב לו לקבל שכר ואם לא יחפוץ ליבס לא
 יכריחנו ז"ד : ויש דרך כלל אחר צעירות יש אסור זמין ויש
 שאיננו מהמין כמשכב זכור באדם וזמין הבהמה גם העוף בכללה
 כי הכתוב דבר על ההוה יותר כמו ויזכור אלהים את נח ואת
 כל החיה והבהמה כי הם נכבדים שנילדו עמו ביום אחר וכן ונפל
 שמה שור או חמור בהוה שנמלא יותר . וככה משפט הסוס
 והפרד והגמל . גם אסור צנקה כשאיננו מהמין כמו הבהמה גם
 אסור זמין לעולם באשת האב והאחות והבת גם אסור בחיי אחר
 באשת איש והיצמה ואשה אל אחותה גם אסור באשה באשר
 איננה מעם השוכב עד שתשוב לתורתו כי ערפה שנה אל עמה
 ואל אלהיה ורות אמרה עמך עמי ואלהיך אלהי והשוכב עמה
 ואיננה מתקדשת מטומאתה ליחד השם הנכבד נותן מזרעו לע"ז גם יש
 אסור צמוכנת להיותה אשתו כצחולה ואלמנה גם יש אסור באשתו
 כל ימי כרת דותה וימי שנתה צדמי טהרה : ויש פרשיות שהם
 כדמות מצו' ואין אחת מהן מצו' חיוב באשת יפת תואר לא
 התירה הכתוב לקחתה לו לאשה עד עשות כל התנאים הנזכרים .
 ואל תתמה צעזור שאמר הכתוב וחשקת צה ולקחת לך לאשה
 כי הטעם צמחשנת כדבר פרעה ואקח אותה לי לאשה וככה על
 צלק וילחם בישראל והראיה הגמורה שאמר ואחר כן תבוא אליה
 ובעלתה והיתה לך לאשה . והנה התנאים שיציאנה אל תוך ביתו
 ולא יניחנה צדשות אחר אחרי שיש צמחשנתו שיקחנה וגלחה את
 ראשה ועשתה את נפרניה כמו המזרע . ואין צורך להזכיר
 שתחטף צמי גדה כי כתוב צמקום אחר אתם ושצרכם . והסירה
 את שמלת שציה מעליה שענד בהם ע"ז ככתוב והחליפו את
 שמלותיכם . וצנתה את אביה ואת אמה אם נהרגו או אם הם
 חיים וכל זה האיחור אולי לא יקחנה והלוקח צת ישראל שלא

יעשו

יעשו לה אלה התנאים טוב מזה החושק ואין צפרשה כולה מצות
 חיוז רק לא תתעמר בה. וככה יש בצרכות שאנו חייזין לצרך
 מצות חיוז: ויש שיצרך השם שהתיר זה בתנאי זה כמו על
 השחיטה. והנה אם יצרך ככה בשחיטת הפסח היא מצות חיוז
 כמו על המילה והשם לא לנו מצות חיוז לשוחטו רק איסור לאכול
 בשר חי עד שיספך דמו בשחיטה לצדה לא צורך אחרת והנה זאת
 הצרכה בצרכת נשואין שהזכיר העריות והארוסות והתיר את
 הנשואות. והנה המצרך על השחיטה וזודק: ומסיר החלב והגידים
 ומצרך השם אחר אכילתו הנה שברו אתו ואם לא יעשה כל
 אלה יש עונש עליו והנה כל אלה אינם מצות חיוז כי העיקר
 איננו כן ואין ספק כי המתענה ומונע עצמו מאכול בשר כאשר
 התענה דניחל יותר שבר יקבל מהשם. וככה המתענה בכל יום
 ואיננו מצרך צרכת המזן. וככה הנזיר אינו חייב לקדש ולהצדיל
 ולשתות ארבע כוסות רק החיוז הוא לשותה. והזכרתי כ"ז צעבור
 ששמעתי על חכם חסיד שהיה מוטט בחולות לבקש מי שיש לו
 עוף שיטחנו ודעתו על הצרכה למלאות ימאה צרכות בכל יום:
 ויש צעלי אזהרות שהכניסו צמנות לאוין שפירושם טעם כמו ולא
 יסור לצבו ולא ישיב את העם ולא יזח את החשן כאשר ירכזהו
 אז לא יזח וככה ולא ימות ולולי הקבלה נכון היה להיות כאלה
 לא יסורו ממנו: ויש שהכניסו צמנות שהיא רשות כמו לגר אשר
 בשעריך או מכור לנכרי וככה לכלב תשליכון אותו כי הטעם דבק
 עם ואנשי קדש תהיון לי. והנה בשר שנטרף איננו למאכלך רק
 לכלב השומר צאנך תשליכנו ע"כ נפתח למד לכלב ולולי הקבלה
 היה גראה ככה לעולם בהם תעבודו כי כל המצות מיד האבות
 קבלנום ואין הפרש בדברי המצות בין דצריהם ובין דצרי תורה
 כי גם הם נתנום לנו והם קבלו מאבותם ואבותם מהנביאי' והכל
 מפי השם ציד משה. והנה אהן לך משל צמניה אחת שחשובה
 שנים כמו זכור ושמור וקדיש השבת והקריאה לשבת עונג ועשות
 דרכים ומצוא חפץ ודבר דבר והגם מצות רבות והעקר לא תעשה
 כל מלאכה והנה הוא חייב לזכור כל ימי השבוע מתי הוא השביעי
 ויהי' שמור לו. והנה זכור כמו שמור וקדושו שלא יעשה צו מלאכה
 כדברי ירמיהו והעונג הוא המנוחה מעמל הגוף ומצוא חפץ ודבר
 דבר מחפצו שלא לעשות צו מלאכה ובכלל האזהרות ומלתם את
 ערלת לצבכם בכלל מצות עשה וערפכם לא תקשו בכלל לא תעשה
 ושאלתי גדולי הדור מה פירושם, ותשובתם לדחות בקנה רצון
 כחוקם עם תלמידיהם שאין להם לב לצחון בין האמת ובין השקר
 והנה

והנה בעלי האזהרות דומים לאדם שסופר כמה הוא מספר העשנים הכתובים בספר רפואות והוא לא יכיר מה תועלת בכל אחד מהם ומה יועילו לו שמותם : ויש מהם נזכרים בספר זשני שמות והוא חושב כי שנים הם כמו זכור ואל תשכח. ועוד אפרש לך הפסוק במקום הראוי. וככה מצות רבות כתובות בתורה ואין איש שם על לב :

השער השלישי

יש מנוה שהיא העקר ויש לה גדרות כמו הנזיר שיזיר מייך ושכר כל ימי נדרו כי היין מרצה התאוה בהסירו הדעת והנה דניאל התענה ולא שתה יין בפסח כי מדרבנן הוא לשתותו והנה השם אסר עליו החומץ ומשרת ענבים וחרצנים וזג ותער לא יעצור על ראשו שלא ייפה עצמו לגשים והנה הטעם אם הוא נדר להיות נזיר מן היין לזדו לא יהיה קדוש לשם שלם רק יהיה עם אלה המצות הנזכרות. וככה עשו קדמוננו ציום הכפורים שהוא אסור באכילה וזה העיקר כי כל עינוי הדבק עם נפש בכל המקרא הוא צום והיה כן בהנפש כחה בצד שהיא המתאוה כי תאוה נפשך. ונפשו מחבל תאוה. והנפש האוכלת. והעדים כי כן הוא למה צמנו ולא ראית ענינו נפשינו. הטעם כפול וככה הלא יהי זה צום אצחרהו יום ענות אדם נפשו. ועוד ונפש נענה תשציע וכבר פירשתי ענין עניתי צום נפשי למה נפתח בית צום ואמרו כי גם הווי אסור בשתייה כי מצאו ואכלת שם לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך וצדניאל וסוך לא סכתי ושם כתוב להצין ולהתענות ואין זכר לנפש והנה גם הוא אסור צרחיזה והם אמרו שירחץ בעל קרי. ומה נמרצו אמרי הקדמונים הוי זהיר צמזוה קלה בצחמורה. ועוד כי שכר מזוה מזוה והנה צעשרת הדברים החמשה כנגד השם הם הדבקים בלב והם החמורים והחל דבור ששי לא תרצה מהחמור. וכלל אמור כי כל כרת ומיתה היא על מצות לא תעשה כי הוא מכעים יותר מהמתעצל לעשות מה שזוה. ולא מצאתי כרת צמזות עשה כי אם צמזלה כי היא לחות צרית עומדת בגופו כל ימי חייו. ופעם אחת היא חיוצ המזוה. והחיוצ על אבי הכולד או אצ בית דין רק אם גדל ולא ימול יש עליו כרת וככה כרת על מי שחדל לעשות הפסח כי זכר יציאת מצרים עקר לכל המצות על כן כתוב אחריו אלהי מסכה לא תעשה לך אלת

חג

חג המצות תשמור וכתובה תשובה מה העדות עצדים היינו לפרעה
 במצרים . ועתה ארמוז לך מצוה אחת כוללת כל מצות עשה והיא
 זכר' באשר הסתכלנו טעם כל ארור הוא על סתר וזרזם
 מפורש ודבר חותנת ואחות כי יתיחד עמם בלי חשד והבהמה
 אין לה פה ובסוף אמר ארור אשר לא יקים את דברי התורה
 להכעים בסתר . כי בגלוי צית דין יכריחנו או יקח הדין ממנו
 על כן נכון הוא להיות פירוש האלה . כמו אם יגע טמא נפש
 בכל אלה . וקרצן השוגג יוכיח כי המזיד זכח בגלוי מחלל השם
 והנה ראינו עצרו כל ישראל על מצות לא תחיה כל נשמה כנגד
 שבועתם שלא יחללו את השם :

השער הרביעי

יש מצות חיוז הצור כעולות ולחם הפנים ויין לנסך ושימן למאור
 ויש למשפחה ידועה כמו מצות הכהנים הגדולים והלוויים והם
 נוצות רבות ויש לאדם לצדו מאיזה משפחה שיהיה כמצות המלך
 והנזיר והמזורע והטמאים . ורוז המצות כולל הזכרים והנקבות .
 ויש לזכרים לצדם כמו המילה ומקרה לילה ופטר רחם ופדיון זכור
 ופי שנים . ויש לנקבות לצדן כגדה ויולדת וסוטה ונדר בעולה או
 קטנה ויש תלויות בדבר אחד כמו העולות והמוספין במקום
 הנבחר ושלש פעמים ומצות רבות ככה ומהתלויות אם היה לנו
 בן מלנוהו ופדנוהו אם היה זכו' ואם נטענו עץ למאכל ערלנוהו
 וחללנוהו והללנוהו ואם שדה או כרם עשרנוהו ואם הלוינו כסף
 לא נהיה בנושים ואם קנאנו נשינו נעשה כמשפט ואם היו לנו
 עצדים או שפחות או מי שיקח אשה נעשה ככתוב עליהן . והמצות
 הדומות לאלה ורבות ורוזם דינים ומשפטים . ויש מצות רבות
 תלויות בזמנים כמילה בן שמונת ימים והערך מכן חדש ועד בן
 חמש ועד בן עשרים ועד בן ששים . ויש מצות רבות ציוס כעולות
 והמילה ויש צלילה כאכילת פסח וספירת העומר . ויש צין היום
 וצין הלילה בסוף זמן שחיטת הפסח והדלקת הנרות וציאת
 הטמאים אל המחנה . ויש צנהרים כתפלת המנחה ותחלת
 שחיטת הפסח . ויש פעם בשבוע בשבת ופעם בשנה בחג שבועות
 ויום הזכרון ולום כפור וחג שמיני עצרת ויש שבועת ימים מצות
 על הדרך הפשט כי הם חיוז כי הכתוב הזכיר ואמר שבועת ימים
 תאכל מצות לחם עוני למען תזכור את יום לאתך והנה הזכיר
 הטעם כי עד שבועת ימים אכלו ישראל המצות כי הענן היה
 הולך

הולך יומם ולילה עד שטבע פרעה או הסיעם משה עד שנעשה המשכן כאשר פירשתי זה במקומו וככה שצעת ימי סוכה והדלקת הנר שמונה ימים. וככה מקרא ונגילה בזמנה. ולגמור הלל י"ח ימים ולילה אחד. ולקרוא בכל ראש חדש וששת ימי הפסח. וספירת העומר שצעת שזועות. וקדוש השנה השביעית ושנת החמישית. ויש מצות רבות שאינן תלויות בדבר ולא בזמן ידוע והם חיוז לכל בני מצות זכרים ונקבות מלך וכהן ועשיר ועני ישראל גם בנר זריח או מנוגע תורה אחת לכל ואלה המצות הם העקרים:

השער החמישי

המצות שהם עיקרים שאינם תלויות במקום או בזמן או בדבר אחר הנטועות בלב הם פקודים כמו פקדון שהוא נתון ביד אשר הפקד אתו ע"כ אמר המלך דוד פקודי ה' ישראלים משמחי לב ואלה היו ידועות בשקול הדעת לפני תת התורה ביד משה והם רבות בעשרת הדברים חוץ מהשבת והם נשנו על יד משה ועל כאלה אמר וישמור משמרת מצותי חקותי ותורתי כי אלו היה יודע איסור כל העריות לא היה לוקח יעקב אבינו שתי אחיות יחד על כן נפרש כי אחת כל התועבות האל על רובם כמשכב זכור שהוא הפך חפץ השם ונתעב בתולדה. וככה מין אחר ואשה נרצעת. והעריות הקרובות מאד. על כן נכון הוא להיות פירוש הקרוב אליו דבק עם אחותו שהיא בת אביו ואמו כדרך וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים. על כן אמר אברהם וגם אמנה אחותי בת אבי היא. והעד שאין עונש בית דין. ואם טען טוען למה האחות ולא האח אולי יאמר לנו למה הצתולה ולא הצעולה ואין זה המשפט לאח. ויש מהמצות שהם לזכר למצות שהם העיקרים כמו השבת זכר למעשה בראשית. ושבת העבד זכר ליציאת מצרים וככה פסח ומצות ומרורים וסוכות והמזוזה ותפלין ביד וזרחש והצינית אף על פי שאין התכלת מעכב כמו שמרור לא יעכב מצות המצות כי התכלת הוא לזכר על כן מעיל האפור כליל תכלת ואין נזר הקדש קשור צפתיל תכלת ואין המתעטף עושה מצוה שלימה כי הוא חייב כל היום ובהיותו בשוק ורואה צורות אז יסור לבו אחרי עיניו יותר מאשר יסור בשעת התפלה. והזכרתי זה צעזור שראיתי אנשים רבים אינם יראי השם והם מתעטפים בטלית

בטלית דרך כבוד לנפשם . גם האפוד והחשן לזכרון . וככה גיד
 הנשה שהוא אסור באכילה לזכר הפך אכילת הפסח . ועתה
 אפרש כי כאשר קבל האב עליו ועל זרעו חייב הבן לשמוע בקול
 אביו כימי הפורים ודברי הצומות אם לא יעבור על מצות אדני
 הכל . וטעם זה הדבר שיהיה נזכר החסד שעשה השם עם יעקב
 שהוא לבדו אבינו ולא ישתתף עמו אחר כאברהם וינחק כי השם
 בחרו ולא נתערב עם זרע שלא בחר השם באביהם ולא נתגאל
 במאכלם ויין משתייהם כדרך שהזכיר בתורה ארור כנען שלא
 יתערב עם בני ישראל שהוא מצני שם שהוא אבי כל בני עבר
 שיתיחסו אליו שזרכו נח עם זרע מקולל . ואמר הנביא (הושע
 י"ג) כי ריב לה' עם יהודה ולפקוד על יעקב והטעם הצניס (ר"ל
 ויחרדו צניס מים . עיין שם בהושע) והעד עם יהודה ואמר אחרי
 כן בצטן עקב את אחיו שהשם נתן צו כח שתאחז ידו בעקב עשו
 לפני צאתו מן הרחם ולא עשה כן לכל נולד והאומרים כי אחר
 צאתו היה זה לא יתכן כי כתוב וידו אוחזת ואלו היה כדבריהם
 היה כתיב ואחרי כן יצא אחיו ואחזה ידו . ועוד בצטן עקב את
 אחיו וצאנו שרה את אלהים שהתאבק עם המלאך ולא יכול לו
 והנה יש לו מעלה גדולה ועוד מדרך חכמת הרופאים כי כל אבר
 נוחזק דמיונו אם הוא צריח והפך הדבר . ובעבור שכתוב ותקע
 כף ירן יעקב ע"כ לא יאכל מהיום ההוא והלאה וחייבים לנהוג
 כבוד באביהם והוא כתיב להאריך בעבור שהוא על דרך הפשט כי
 לא נזכר רק בעבור החוק ואין כמוהו המלה כי כתוב וציוס
 השמיני ימול צמר ערלתו . וכתוב על דבר היתום והאלמנה וזכרת
 כי ענד היית . ואל תתגבר על מעשי ידי השם :

השער השישי

יש מצות מצוהרות בתורה ויש מצות שלא ידענו פירושם באמת
 רק מפי הקדושים המעתיקים שקבלו בן מאביו ותלמיד מרבו
 ולולי הקבלה יוכל אדם לפרש אותם פירוש אחר . ויש מצות
 קבלנום מהם דאין זכר להם בתורה וכלל אומר לך לולי אנשי
 כנסת הגדולה ואנשי המשנה והתלמוד כבר אבדה תורת אלהינו
 ונשכח זכרה כי אלה העמידו כל דבר על צוריו וצארו לנו המצות
 באר היטב וכל המשפטים כאשר קבלום . ויש שימלאו עדות ברורה
 מן התורה . ויש דרך דרש ויש דרך אסמכתא בעלמא ומי שיש
 לו לב יוכל להכיר מתי אומרים דרש ומתי אומרים פשט כי אין
 כל

כל דבריה על דרך אחד והשם שנתן להם חכמה הוא יתן
 משכורתם שלימה . והעו זירמיהו לא תוציאו משא מצתיכם ציוס
 השבת ולא נזכר זה בתורה והמנות המוקבלות מהאבות שיש להם
 זכר בתורה רבות ושאיין להם זכר . ואזכיר קצת אלה וחלה
 כמאה ברכות בכל יום והתפנית וברכת המזון והלל . ואמר רב
 צחיי כי הוא תהלתך והוא אלהי . וקריאת שמע ועירוב וקדוש
 והבדלה ושלוש סעודות . ויש אומרים בר שבת וככה תקיעת שופר
 ציוס הזכרון כי לולי הקבלה היה נוזה כי הוא על דרך ראש
 חדש ניסן כי הוא העיקר לפני שתכנס יזופת האמת על כן אמרו
 שהוא יום הדין וככה הלובב כי אין מפנה בתורה רק ולקחתם
 ולולי הקבלה היה לו טעם אחר וככה סירת העומר כי הם
 הפרישו צין וספרתם לכם וצין וספרה לה וכך הטרפה ויש לה
 טעם נכבד מחכמת תולדת שמים וככה ז' ימי חוש ואבלות וצקור
 חילים וקצור מתים ובר חנוכה ומקרא מגילה וקוסות וכבר
 פרשתי וירש אותה כי היא אסמכתא בעלמא

השער השביעי

שים לבך להתבונן כי כל המנות שהם עיקרים או תלויות בדבר
 או לזכר כתובות או מקובלות מנות עשה ולא תעשה מפורש
 או עשה שעקרו וסודו לא תעשה כאשר כתוב ושמרו בני ישראל
 את השבת לעשות את השבת . והשביעה איננה מעשה רק כלוי
 מעשה ומנוחה מומנו . כי כן כתוב וישבות ציוס השביעי מכל
 מלאכתו ופי' לעשות לפני יום השבת כדי שלא יעשה צו מלאכה
 וככה תענו את נפשותיכם והטעם לא תתענגו באכילה ושתייה
 כי העינוי הפך התענוג . וככה והתקדשתם והייתם קדושים
 פירושו אל תשקנו את נפשותיכם לאכול כל דבר נמאס ומשחית
 בתולדות והגזיר אשר לא ישתה יין הוא קדוש . והנה כל המנות
 על שלש דרכים הא' באמונת הלב והשני בפה והשלישי במעשה
 וכאשר האחד נמאס בכל חשבון ככה עקר כל מנוה שהיא תלויה
 בפה או במעשה בריכה באמונת הלב ואם לאו הכל שוא ותהו .
 ורז"ל אמרו רחמנא לבא בעי וז' בוחן לב וחוקר כליות וכתיב
 בפיו ובלבבך לעשותו . וזה הכתוב כולל השלש דרכים בפיו ידוע
 ובלבבך אמונת הלב . לעשותו שתעשה המנות שהם במעשה .
 וככה כתוב מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך בכל
 לבבך ובכל נפשך . ודוד המלך אמר נקי כפים ובר לבב אשר לא
 גשא

2*

כשא לשוא נפשו. וכן הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו
 לא רגל. ועתה שים לבך כי אין טורח במדות לא העשה לאשר
 יש לו לב להצין כי ה' נטע בלב שכל שיכל אדם צו להשמר מכל
 נזק. והמשל ברופא שאמר לאדם שאינו יודע המאכלים שיזיקו
 לו כפי תולדתו אל תאכל כל מה אזהירך. שאם תאכלם תצוא
 לידי חולי ותמות וכל איש דעת לא תאזהר לאכול דבר שיזיקנו רק
 יהיה נתעב וגמאם צעיניו אע" ששמע שהוא מאכל ערב והגה
 ישום עיקר מאכלו לחיות ולא יבקש החיים בעצור שיאכל כי זה
 דרך הבהמות כי אין להם למה שתחיה אחר הפרד' מעל הגויה
 הלא תראה כתוב בתורי תוצא הארץ נפש חיה ישרנו המים ולא
 כן האדם רק נעשה יודם בדמות מלאך ואם המלאך חי לעולם
 ככה מי שהוא בדמיו על כן אומר אחד מהמשכילים כי העונש
 בארבע מיתות צ" דין על לא תעשה. וככה כרת ומיתה בידי
 שמים והשכר מלות עשה. וקדמונו הביאזה ראה כי יש שכר
 לשומר מצוות לא תעשה לא תאכלנו למען ייטב לך ויש אומר כי
 השכר ישי לאשר הזכיר באחרונה כי תעשה ישר. ויש אומרים
 למצות א תאכלנו הכתוב למעלה על הארץ תשפכנו כמים אשר
 לא יאפו עד שלא יאכלנו אדם כי הדם הוא הגפס וזה ידוע
 מהמת התולדות. גם נכון הוא שיראת השם שהיא מצות עשה
 מללת כל מצות עשה ומצות לא תעשה כאשר הזכיר משה אחר
 ליראה לשמור כל מצותיו וחקותיו לטוב לו שהם עשה ולא תעשה
 כי המונע עצמו מעשיית עבירה בעצור יראתו מהשם אז טוב לו
 ומלת לטוב לך כוללת טוב העולם הזה והבא ביתר והשכר על
 מצות עשה כי יש בהם טורח והמשל כמי שיגע עצמו ע"פ הרופא
 לבשל מאכל מה שיאכל שיועילנו והנה שצדריאיתו ופעולתו צידו
 והגה לטוב לך שהקבל שכר ותמלט מעונש והנה הטוב הוא לאדם
 שמור מצות הרופא כי לא יועיל ולא יזיק הרופא כדברי אליהוא
 אם נדקת מה תתן לו ורצו פשעך מה תעשה לו. ועתה ארמוז
 לך סוד נכבד מאתנו כתוב למה תתענו ה' מדרכך ואתה הסיבות
 את לבם אחורנית. ומשה אמר ראה נתתי לפניך את החיים
 ואת הטוב ועוד מפי עליון לא תנא הרעות והטוב. ואמרו
 קדמונו הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ודע כי למח האדמה
 שאינה נעצדת ויש שמנה ורזה ובדרך משל אמת אפרש כי ג' כחיה
 בחיות האדם ואם תחפוץ קרא אותם בג' שמות נשמה ורוח וגפס
 והנה הגפס היא הכח הנמת שהיא נכבד. וכל חי וצומח משתתף
 בכח הזה וזאת הגפס גוף והיא המתאו' לאכול ודבר המשגל.

והרוח

והרוח בלב ובה חיי האדם שיתנועע והיא כוללת האדם והנשמה
 גם גוף ונצחית זה הרוח שהוא דומה לאויר מהגויה אז ימות
 האדם וזאת הרוח מתגזרת והיא הכעסנית. והנשמה היא
 העליונה וכחה צמות ותולדת בני אדם ויזריהם משתנים יש מי
 ששלשתם חזקות בו ויש נחלקו ויש השתים בתמורה ואין צורך
 להאריך כי הנשמה מנקשת מה שיועילנה מועשה ה' כי הוא
 מקור חייה. והנפש מנקשת תענוגי הגוף לטוב לה והנה הרוח
 אמצעית ובעבור שצורך יש למוח אל הכבד והלב גם שניהם למוח
 והכלל כל אחד זה לזה ע"כ קראו העצרים הנשמה רוח ונפש
 והנה הכל קשורים עם הגוף ואם אדם יחכל מאכלים שיחמם
 הדם אז ירבה כעסו והנה מועשה הגוף צרות ואם הגוף ישר
 צמצמו ואדם הכעים אחר צדצרו או צנועסיו תגבר יד הרוח בלב
 ויוליד חוס צנוף והנה השתנה הגוף בעבור הרוח וכל משכיל
 יגחה גופו כפי צורך נשמתו ולא חשתנה היא בהשתג' הגוף
 וזאת היא המעלה הגדולה שנתן ה' לישראל כי אם ישמרו מצוה
 השם אין צורך לרופאים עם השם כאשר עשה אסא ותפסו הכתוב
 ואין טענה ממלת ורפא ירפא כי איננו יוהצנין הקל רק הוא כמו
 וירפא את מזבח ה'. ואיננו כמו מחנתי ואני ארפא. ובאיוז ימחץ
 וידיו תרפנה וככה צבא השמים חלק ה' לכל העמים וזה פירוש
 יפקוד ה' על צבא המרום וזה כנגד המקבל בדרך חכמת המזלות
 והשם לקח לישראל לנחלה ויוציאם מרשות המזלות כל זמן שהם
 צרשותו לעשות אשר צוה בתורתו ע"כ אמרו הקדמונים אין מזל
 לישראל ובעבור זה כתוב ונפלינו אני ועמך. ואין לטען ואיך ישנה
 השם חוקת שמים הנה נח יוכיח. והנה הוא היה הטוב כלו
 בעבור כל הטוב ובעבור רע מעט איך מדרך החכמה לנוע מה
 שהוא טוב רובו. ע"כ יש כח במשכיל לבחור הטוב והרע כי אין
 הגזירות רק כפי המקבל ע"כ כתוב אפס כי לא יהי צד אציון על
 חנאי אם הכל או הרוז טוב. וכן כתוב רק אם שמוע תשמע.
 והיחוד מועיל נפשו באחריתו ועתה שים לבך ודע כי כל המצות
 הכתובות בתורה או המקובלות או התקונים שתקנו האבות
 אע"פ שרובם הם במועשה או צפה הכל הם לתקן הלב. כי כל
 לצבות דורש ה' וכל יצר מחשבות מציין. וכתוב ולישרים בלבותם
 והפך זה לב חורש מחשבות און וכתוב אחר ולבו בל עמך כי רוע
 עין תלוי ברוע הלב. וזה ידוע מחכמת התולדות על כן היתה
 העולה כליל כולה לשם על דבר העולה על הרוח דבר שאיננו
 נכון. והחטאת והאשם על חטא צפה או במועשה. וזה פירוש
 ומלתם

ומלתם את ערלת לבבכם. ודע כי מלת ערלה כבדות. והנה ערל
 לב כמו כבד לב פרעה. ואנכי ערל שפתיים כי כבד פה. גם ערלה
 אונם כמו ואזניו הכבד. ובהכרח ערלת הנפש יהיה לאות ברית
 צין האדם וצין צוראו שלא יטנף נפשו במשכב שאיננו על דרך אמת
 ושכרו את שיפורה וישגא. וככה כתיב ואתנה בריתי ביני ובינך
 וארצה אותך. וכתיב וערלתם ערלתו גם היא כבד צרוב הליחה
 גם זה מהחולדות והנה המצוה כוללת היא שתענו מפני השם
 ותכנעו כאשר ייסר אתכם ותצינו האמת שתסירו ערלת לבבכם
 ולא תכבדו לבבכם כמעשה פרעה או אחז וכעת הנר לו ויוסף
 למעול זה' ואחאז נכנע וישר צעיני ה' וככה כתיב אז יכנע לבבם
 הערל. והנה זאת כמו צנר לך ושבת. וקסי עורף משל באדם יקשה
 ערפו וישיצנו אל אדוניו וכאשר יקראנו לא ישיצ אליו פניו והנה
 הוא מקיף על כך. אחר אלה כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים
 הם המלכים בשמים ואדוני המלכים בארץ והכל ברשותו והוא
 אל גדול וגבור וגורא ואיך תוכל להנצל ולא יאבה כי תרצה שוחד.
 והעד כי בתחילת הפרשה כי עם קשה עורף אתה על כן וגו'
 ומצות הלב תחלת' אנכי ה' אלהיך שיאמין בכל לבו שהשם שהוציאנו
 ממצרים הוא אלהיו והנה היא מצות עשה וככה ואתה את ה'
 אלהיך ולדבקה בו וככה ואתה לרעך כמוך ולא תעשה לא יהיה
 לך אלהים אחרים באמונת הלב ולא תשגח את אחיך לא תחמוד
 וידעת היום והשבות אל לבבך מצוה עשה. וככה שמע ישראל
 ה' אלהינו ה' אחד. ומצות הפה וידוי כהן וענית ואמרת ונאל
 שפתיך וברכת המזון והלל ותפלה ושנתם לבניך ודברת צם והנה
 מצות עשה ורבים ככה. ולא תעשה לא תשא את שם ה' אלהיך
 לא תענה צרעך אלהים לא תקלל ולא תאור לא תזכירו ולא
 ישמע על פיך לא תברות להם ברית ולא תענה על ריב ורבים
 ככה. והמצות צמעשה הם רבות ואין צורך לזכרם. ומצאתי
 פסוק אחר כולל כל המצות והוא את ה' אלהיך תירא ואתו
 תעבוד ואין צורך להזכירם. והנה מלת תירא כוללת כל מצות
 לא תעשה בלב וצפה וצמעשה וזו היא המדרגה הראשונה שיעלה
 ממנה אל עבודת ה' יתעלה והיא כוללת כל מצות עשה. ואלה
 ירגלו לבו וידריכוהו עד כי ידבק בשם ית' הנכבד כי בעבור זה
 נברא האדם כי לא נברא לקנות הון ולא לבנות בנינים יעזבם
 לזרים והוא ידור תחת הארץ ולא להתענג במיני מאכלים כי
 הגעים מעטים הם והיגיעה רבה. גם יזיקו צרובם. גם משכב
 הגשים וכלה כחו וצשרו. גם דברי שחוק והשתכ' שכלות והוללות

כי

הוא

כי המשכיל יצין כי ימי חייו מעטים הם וציד צוראיו נפשו ולא ידע מתי יקחנה. ע"כ יש לו לבקש כל דבר שיצויאנו לאהוב אותו ללמוד חכמה ולחפש האמונה עד שיכיר ויתבונן וועשה ה' ולא יתעסק בהצלי העולם רק להתבודד ללמוד ולהגות בתורת ה' ולשמור מצותיו והשם יפקח עיניו לבו ויחדש בקרבו רוח אחרת אז יהיה בחייו אהוב ליוצרו ונפשו דבקה בו ותשבע שובע שמחות את פניו ובהפרדה מעל הגויה תהיינה נעימות ימין אלהיו עליו נצח וזה שאמר אסף כלה שארי ולצבי צור לצבי וחלקי אלהים לעולם כדרך יעקב אבינו שנדר והיה ה' לי לאלהי' כי כאשר בא אל בית אל אמר הסירו את אלהי הנכר והגיה האלן והתבודד לעבוד השם ולא שכח עם אשה כי רחל מותה וחוללה בלהה ובעצור זה מאס באם ראובן ושפחתה ע"כ כתיב בפסוק אחר ויהיו בני יעקב שנים עשר להודיע שלא שכח עם אשה אחר כך ע"כ לא הוליד עוד והנה מי שהשיג זאת המעלה שזכר השם ומעשיו ונפלאותיו לא יסורו מלבו גם לא ידבר דבר בפיו שלא יזכיר השם להודיע לבני האדם כבודו ע"כ נשבעו הנביאים ברוח דבריהם. וזהו ונשמו תשבע. אז יהי ממלדיקי הרבים. ודע כי התורה לא נתנה רק לאנשי לבב ע"כ יש לפרש דברים כתובים בדרך שיקול הדעת כמו ואשא אתכם על כנפי נשרים. וככה ומלתם את ערלת לבבכם. פתח תפתח את ירך והקדמונים אמרו כי כך ופרשו את השמלה: ויש דברים שהם אמת כמשמען גם הם בדרך משל כמו גן עדן ועץ הדעת ועץ החיים וטעם הכרוזים ודומה להם:

השער השמיני

ההוגה תמיד בתורת ה' אם יש לו לב היא תורהו ותשכיל נפשו יותר מאשר למדוהו והשכילוהו מלמדיו. וזהו מכל מלמדי השכלתי ומה נכבדו דברי הקדמונים שאמרו חייבים הכל לשמור כל המצות וכל התקונים שתקנום האבות ולא יבקש טעם למה צו אלה המצות ואמת דברו כי יש מצות רבות נפלאות ונעלמות והנה אם לא ישמרם האדם עד שידע טעמם הנה ישאר בלא תורה ויהיה נמשל לנער שלא ירצה לאכול לחם עד שידע איך נזרע בתחלה ונחרש ונקצר ונזרה והוצרר ונטחן ונופה ונילש ונאפה והנה אם עשה כן ימות צרעז רק הנכון שיאכל תמיד וכאשר יגדל ישאל מעט עד שידע כל שאלותיו וככה המשכיל יוכל לדעת

יסוד תורה

לדעת טעמים רבים בתורה אשר הם מצווארים צאר היטב ויש
 שהם מצווארים לאדם אחד מאלף. ומשה ארוננו אמר על כל
 המצות רק עם נצון וחכם הגוי הגדול הזה ואם אין להם טעמים
 שנוכל לדעת מה עיבם איך יאמרו העמים שהם חקים נדיקים
 ואנחנו השומרים אותם חכמים ואזכיר קלת הטעמים הנזכרים
 בתורה. כתוב קדש לי כל זכור וכתוב על כן אני זוכה. ודבר
 השבת כי ששת ימים וככה שנת השמיטה ושציתת העבד למען
 תזכור. וככה מצות ומרורים והמועדים שלשה כאצב השעורים
 וזכורי חטים והאסיף להודות לפני השם ית' וכתוב איש כמתנת
 ידו כזרכת ה' אלהיך אשר נתן לך. תן לו משלו כדרך כי ממך
 הכל ומידך נתנו לך. וזוה לא ישבו בארץ והטעם פן יחטיאו
 אותך לי. וכתוב במקום אחר לא תחיה כל נשמה למען אשר לא
 ילמדו אתכם וככה להתחתן בגוים ולקח מצנותיו והטעם והזנו
 את בניך וכן כי יסור את בנך מאחרי ואמר בשבת למען ינוח
 שורך וחמורך שתחריש זהם וטעם שופך דם האדם צאדם דמו
 ישפך כי צלל אלהים צרא את האדם. ולא יחצול רחיים
 ורכב כי נפש הוא חוצל. והזכיר טעם וזרע אין לה צעזור שתשוב
 אל צית אציה כנעוריה וצחג הסוכו' למען ידעו דורותיכם וטעם
 לא תמכר לנמיתות כי לי הארץ. וטעם כי לי בני ישראל עבדים
 וטעם לא ימכרו ממכרת עבד. וזוה להריע בחצונרות על העולה
 להיות לזכרון. כהריעם במלחמה כמו עלי פלשת אתרועע והציצית
 למען תזכרו צראותו בכל רגע וככה וקשרתם וכתנתם והזכיר
 צרור את המדינים והזכיר שנים טעמים האחד דבר פעור והשני
 שמחשבתם לעשות לכם עוד רע צעזור הריגת צת נשיאם וטעם
 לא תתעצ אדומי כי אחיך הוא ולא תתעצ מצרי כי גר היית
 בארצו וטעם עמוני ומואבי שלא קדמו ולא זכרו האחוה הקדמונית
 ועוד ששכר צלעם להרע לך והזכיר טעם לא ירצה לו נשי' וסוסים
 והזכיר ולא יסור לצבו ולא ישוב את העם מצרימה וטעם להצעל
 נשים למטה אצותיהן למען ירשו בני ישראל איש נחלת אצותיו
 וטעם מה העדות והחקים עבדים היינו ויוציאונו ואנחנו חייבים
 לשמוע צקולו שעשה לנו הטובה הזאת. ועיד ונדקה תהיה לנו
 וטעם השמטה ואכלו אציוני עמך וטעם ע"כ לא היה ללוי חלק
 ונחלה כי הוא עובד ה' הנכבד וטעם ראשית דגנך כי טוב הוא
 מאד וצו צחר ה' להתפלל בעדך וזהו ולצדך צשמו כמו וישא
 אהרן את ידיו וטעם שלש ערים פן ירדוף גואל הדם ולא ישפך
 דם נקי וטעם ההריגה והנשארם ישמעו וייראו ולא יוסיפו
 לעשות

לעשות עוד וטעם לא תשחית את ענה כי האדם עץ השדה וטעם מעקה ולא תשים דמים בציתך ופן תקדש המלאה הזרע וטעם כלאים כי הכל ישוב קדש כאשר פירש ר' מנחם ספרדי וטעם להמית את הנערה אשר לא נעקה צעיר והנה צרונה היא וחוז לעיר כאשר יקום איש על רעהו במקום אין רואהו וטעם עצוב וקרא עליך אל ה' ואהבתם את הגר כי גרים הייתם וטעם משפט גר יתום ואלמנה ולחבול בגדה וזכרת כי עבד היית על כן אנכי מנוך וככה לא תשוב לקחתו כי תצנור וזכרת על כן אנכי מנוך ולמד השירה להם שתהיה בהם לעד ואשר הדם והטעם ולא תאכל הגפס עם הבשר וזה להיותו קרב על המזבח להיות נפש תחת נפש כי הדם הוא נפש יכפר וזה להביא כל זבח אל אהל מועד והטעם שלא יזבחו על פני השדה כמנהגם במזבחים לזבח לשעירים ולתת מן הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות הטעם מפורש ולא יתן המשחית וכבר הזהיר זה מרע"ה בתחלת ביאתו לדבר אל פרעה פירש טעם למה נזבח פן יפגענו בדבר או בחרב. גם זה הסוד מצואר היטב בדברי יחזקיהו והמשכיל יבין:

השער התשיעי

אמר המשורר גל עיני ואציטה נפלאות מתורתך. החדש הזה לכם ראש חדשים יום המולד הוא הראש באמת ובו הוקם המשכן ובעשור דבר החוט המשולש זה נכבד וזה צבית קלון וככה צעשור לחדש הזה ויום הזכרון פירשתיו וזבח המלות וזבח הסוכות בשלם וחניו ובעצור התמהמה צמהלך על כן יום שמיני עזרת והמילה קרוז מז' ימים שלמים כי רגע שנשאר בו חסוב יום צחשבון החורה וככה יום צשנה חסוב שנה ודבר השציעי ידוע גם ככה השנה השציעית ושצעה שצועות השנים יוכל לקרוא דרור כנגד מכן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ופסח שני כנגד שנת העצור ולא תצטל גדי כמו לא תשחטו ציום אחד לא תקח האם על הצנים ולא תחרוש ודבר הרובע וצארצכם לא תעשו. ולא יהיה כלי גזר ולא ילבש גזר הפך מעשה ה'. וככה את חקותי תשמרו על כן צנד כלאים וסגורת שצעת ימים הטעם ידוע וככה הגדה והיולדת והערך מכן חדש עד שוב אל המקום ועד ה' שנים ה' שקלים כמספר הזה ומכן ה' עד כ' ככה עשרים ומכן ד' ועד ס' אז צכת נפשו הוא וגופו חמשים כנגד ה' שנים ומשם חסר ה' ולקצה קרוז מחני והנה הוא שלשה ועשרה ושלשים ודבר עזאזל

עזאזל כמעשה הנרעת ומפורש סודו בדברי חכמינו הקדושים וככה
 דבר הערופה בנחל. והמזין סודו דקות הלשון יבין טעם אשר
 לא יעבד בו אחר הגאון רב סעדיה אין לתמוה מדבר פרה
 אדומה שהיא מטמאה הטהורים ומטהרת הטמאים כי הנה הדגש
 מועיל ומזיק כפי השתנות ממוג גוף האוכל. וטעם הצהמה
 הטמאה והעוף הטמא ושרץ המים ידוע. ואחנן זונה למען הצוי
 ומחיר כלב ולהקריב קרבן אשר בו מוס או יקריבנו כהן אשר בו
 מוס או ראשו מוקרח כי הוא הפך מעשה ה' וצמנות הענק תעניק
 לו וזכרת כי עבד היית וה' הוציאך ברכוש גדול. ואריכות ימים
 למשלוח הקן לא צעצור לקיחת הצנים כי היא רשות וככה צכצוד
 אב ואם שהוציאו לעולם הזה והם יאריכו ימיהם כי והארכת ימים
 פועל יוצא הוא ואמר ויראת מאלהיך צמנות לפני עור ודבר
 החרש פן ישמך כמו הם וככה להדר פני זקן ואם לא תירא ממנו
 ירא מה' שיציאך במשפט צימי זקנותך וכתוב על פני צע"ז על
 דרך די שמיא וארקא לא עבדו וככה אתם ראיתם כי מן השמים
 דברתי עמכם ולא ראיתם כל תמונה כאשר פי' משה על כן לא
 תעשון אתי או טעמו אין לכם צורך עמי לעשות תמונה לעבדה
 וכבר פירשתי מעשה העגל כי לא היה ע"ז והעד כי חג לה'
 מחר שאהרן צוה בן וככה עשו ויהי ממחרת ויעלו עולות וזה ה'
 הוא לצדו ואינו כמלת אלהים וסוד הארון דעהו המשכיל מהקול
 היוצא מזין שני הכרוזים ואמתים וחלי ארכו להיות הלוח רצוע
 ארכו כרחצו למלא הארון והחלי בעוצי הקורה והנה החלי בקומה
 עם הרגלים כדרך השולחן כי כן כתוב על ארבע פעמותיו וזאת
 המלה במקומות רבים בלשון הקדש ואיננה זוית והעד הנאמן ושתי
 הטבעות כי על דרך המפרשים היה ראוי להיות שתי הטבעות.
 ומזבח הקטורת נתון בין המנורה ובין השולחן מחוץ לפרוכת
 והמזבח גבה משניהם וככה הוא ועשר יריעות. גם עשתי
 עשרה ידוע סודם וככה כ"ח גם שלשים ומזבח הנחושת תחת
 כרכובו מלמטה עד חליו וככה הוא צאמת וסוד האפוד נכבד מאד
 היה שתי האצנים שהם צאפוד ושהם שמחליים גם ימניים ששה
 שמות בכל אצן והנה שתיהן אצן שהם והנה אין צה צורה וזה
 כנגד המחשבה ואלה החלקים בישראל והחשן כמעשה אפוד והיה
 רצוע כנגד נקודות הארבע ע"כ לא תדמה אצן אל אצן. ודבר
 הישצנות והטבעות שיהיה בכל זמן החשן על חשב האפוד שהוא
 הקו הגדול התיכון שאיננו נוטה. והאורים כמשמען גם התומים
 כחשבו

כחשבון העגול ומשה נתנם בתחלה על החשן כאשר היו ציוס הקיס
 את המשכן והמשכילים יצינו :

השער העשירי

מה יקרה תורת אלהינו ומה נאוננו עדותיו ומה נמלנו ואמרותיו
 כי הזכיר הכתוב דרכי האדם ארבעה שהם משתנים שנת
 ולכת ומשכב וקיימה וכלת פעלים עומדים ואל יקשה עליך ישכנה
 כי הטעם ישכב אותה כמו לא יגורך רע וחכמינו בלשון התלמוד
 הפרישו צין שוכב לנשכב וכדרך המקרא שניהם שוכבים והעד הן
 שכבתי אמש את אבי והנה השכיבה בהקיץ ובעצור שרוב השינה
 האדם שוכב אמר הכתוב וישכב במקום שהוא ולא הזכיר וישן
 גם הישן דומה למת על כן כתוב וישכב דוד והנה השיבה מנוחת
 האדם במקום אחד וכאלו היא חצי קיימה והקיימה היא העמידה
 כמו וקם הבית והנה ההליכה תנועה ממקום למקום והוא הפך
 השיבה והשכיבה כקו נטוי ראשו ברגליו והנה הקיימה שהיא
 העמידה להפך ובספר תהלות לא הלך לא עמד לא ישב ולא הזכיר
 לא שכב כי ברוב האדם ישן ובתורת כתיב ודברת צם בלב כמו
 דברתי אני אל לבי . גם צפה והנה כל עסקיו על איזה דרך
 שיתהפך צוה להגות בחורתו וככה כתוב ובתורתו יהגה יומם
 ולילה . ואמר שלמה לבקש החכמה בהתהלכך תנחה הויתך בשכבך
 תשמור עליך והקיימות היא תשיחך ואתה עומד לו יושב . והדברים
 האלה שהם אחד ואין היות להווי רק שידבק צו על כן ואהבת
 את ה' אלהיך בכל לבבך אס תאהב שתעמוד בחיי העולם הזה
 גם בעולם הבא אהוב את השם ובסוף הספר ארמוז לך זה הסוד
 כי הוא יסוד כל חכמה כי השם לצדו צורא הכל ויודע חלקי
 הכל בדרך כל כי החלקים משתנים ונשמת האדם לצדו כאשר נתנה
 ה' היא כלוח מוכן לכתוב עליו ובהכתב על זה הלוח מכתב
 אלהים שהוא דעת הנכללים בנולדים מהארבע השרשים ודעת
 הגלגלים וכסא הכבוד וסוד המרכזה ודעת עליון אז תהיה הנשמה
 דבקה בה' הנכבד בעודה באדם וככה בהפרד כחה מעל גויתה
 שהוא האדמות שלה והנה אין נכון למשכיל שיבקש לעולם הזה רק
 מה שיהי לו טוב לעולם הבא הלא תראה כתוב בדברי העריות
 אני ה' כי הקדוש המרחיק מעריות אז יהיה מן הדבקים אל השם
 הנכבד בדברי אסף ואני קרבת אלהים לי טוב ולמעלה כי הנה
 רחיק יאצדו . ואמר דוד כי לא תעזוב נפשי לשאול ברדת צערי

שם כי שאל הוא הקצר שהוא בתחתיות הארץ כמו ואליעיה שאל
הנך ואמר תודיעני אורח חיים וככה אמר המסורר אך אלהים יפדה
נפשי מיד שאל ומלת יקחני מעלה גדולה כמו ואננו כי לקח אותו
אלהים. וככה ואחר כבוד תקחני. וכתוב וקדשתם היום והוא
אל תגשו אל אשה על כן הוא טמא השוכב עם אשתו ואסור
שיתפלל עד שירחץ וככה הזכירו אנשי המשנה שהיה מנהג ישראל
צצית שני לרחוץ הנכד או העור שנפלה עליו אפילו טפה אחת.
ולא יאכל בשר קודש והחמיר הכתוב על הגדה והיולדת והנזיר
קדוש וזה שלימו ימי נזרו וירצה לשוֹב לשתות יין יביא עולה וחטאת
ושלמים וגלוח שערו פתח אהל מועד דרך ציון לו בעבור שירחק
מקדושתו וירד ממעלתו. גם היולדת תביא כבש בן שנתו ובעל
השדה יתן תרומה וראשית ומעשרות ושכחה ופאה וחלה ותרומה.
ובעל הכרם ערלה והילולים וזכורים גם ראשית תירש ומעשרות
ועוללות ופרט. והשנה השביעית והיוצל כוללת בעל השדה והכרם
ובעל הגאן יתן ראשית הגז וזכור ועשירי ואיכל שלמים שוק וחזה
וזרוע ולחיים וקיצה לצד האמורים וכתוב איש כמתנת ידו והטעם
שראוי שיתן כפי מה שנתן לו השם וזהו הראיון וסוף דבר אליהו
איש האלהים גם אלישע יוכיחו:

השער האחד עשר

לא אוכל לדבר על סוד השם הנכבד עד שאזכיר קצת טעמי
חותיות לשון הקודש. כל החותיות שהאדם יצטא בהם
מוציאם חמשה מקומות. הראשון חותיות הגרון והם אחהע.
והשני החיך והם גיכק. והשלישי הלשון והם דטלנת. והרביעי
השיניים והם זססרן. החמישי השפה והם צומף. וחתימות לשון
הקודש כ"ב ונכפלו החמשה בעבור שאחזו הקו שיהיה צרוח
והוסיפוהו על הארץ להורות שאין המלה סמוכה והשני כפולים
סגרום בסוף והנה חצי חותיותיהם שרשים לעולם לא נגרעים ולא
נוספים אע"פ שיכפלו כמו ירקרק שחרחורת אדמדם וזה הכפל
לחסרון (א) אם העי"ן והלמ"ד כפולים. ואם נכפל הפ"א והעי"ן
יהיה

(א) לנוו צחסרון. גרעון ומיעוט הדבר הנסופר שעל זה יורה הכפל העין
והלמד. כמו עדי"ת אל תראוני שאני שחרחורת הנה סיבת שחרחורת שרשה שחר
ונכפל העין והלמד להורות על מיעוט השחרות ושאינה שחורה כעורב ולכן
אמר ששזפתני השמש. אכן אם אש נכפל הפ"א והעי"ן יהיה בהפך כי יורה
על הפלגה כמו יסיפית כי הכונה לשמרו שהיה מופלג ציופי עדי"ת.

יהיה הכפל ליחרון כמו יפיפית וככה תשגשגני והחני אותיות פעם
 שרשים ופעם משרתים זראשית המלה או בסופה וסימנס כשתי"ל
 א"צ המו"ן . כאשר הוא שמי אות מזין השכל . והנכון לזחור
 הקלים זמוצא להיותם משרתים זעצור שיצטאו זהם הדצה והנה
 תחלת האותיות ע' ואחריו ח' ושניהם כזדים . על כן לא ימצאו
 זמכתב הערל ולא יוכל לזטא זהם מי שאינו רגיל זנעוריו .
 על כן זחרו העזרים האל"ף והה"א חני זה המוצא שרש וחניו
 משרת וזחרו מאותיות החיך הראשונים והם יו"ד גם ב"ף
 להיותם סמוכים אל הראשונים הנזחרים וזחרו מאותיות הלשון
 שנים קרוזים מחלים והם נו"ן גם תי"ו . וזעצור שהם חמשה
 והלמד קל על הלשון שמוהו מהמשרתים וזעצור היותו אמצעי
 שמוהו זאמצע האותיות . וזעצור גובה הלשון זמוצטאו שמוהו
 למעלה על כל האותיות וקראוהו למ"ד מגזירת לימוד . כי עקרו
 לדעת למה היה הדבר והוא הסוד הנכבד . ע"כ אמרי לי
 וחזיריו . וזעצור היות אותיות השינים קשים גם התחזרם קשה
 ע"כ שמו הד' שרשים . ושמו השי"ן לזדו משרת ושרותו מעט תחת
 אשר . שככה לו . שלמה אהיה זשגם הוא . כי זי"ן וזד"י וסמ"ך
 שהם אותיות השריקה קשים מאוד גם כן אות הרי"ש . והעד
 הנערים הקטנים שלא יוכלו לזטא זו עד שיתגדלו ויתחזקו חזלי
 המוח על כן הוצרכו לשום השלשה אותיות השפה משרתים .
 והניחו אחד שורש זהו הפ"א וזעצור היות האל"ף הקל זגרון
 והוא לפני הה"א על כן שמוהו זראש ושמו אחריו אות מהשפה
 שהיא הרחוק וככה אחר הה"א הוא'ו ואחר העי"ן פ"א והנה
 א"צ שנים משרתים וכנגדם ג"ד שרשים מהחיך והלשון ואחר כן
 ה"ו משרתים וכנגדם ז"ח שרשים וזעצור כי אות טי"ת מתחלף
 תחת תי"ו חשבוהו כמו משרת ואחריו י כ למנ והנה ששה משרתים
 ואחריהם ששה שרשים ס ע פ ז ק ר וזעצור כי האל"ף תחלת כל
 האותיות לא יסית זאחרונה רק זראשונה ואות תי"ו ישרת
 זראשית המלה וזאחריתו וזעצור כי זה האות דומה להא זמכתב
 היה הסימן לשון נקבה ושז הה"א הנעלם אות נראה וחכמה
 חכמת לב . והא עשה שגם הוא נעלם שזתי"ו עשתה זנתה גם
 יש לתמוה מן הא גרש האמה הזאת ששז הא נראה שתי האמהות
 ונקרא היו זעצור הקו הנוסף על הה"א . ועתה אדבר על
 אותיות המשך שהם יסוד הנכבד . ואומר כי האל"ף ראוייה להיות
 סימן המדבר המחל והיא כוללת זכר ונקבה . והיא זאחרונה
 נח גם זמפיק סימן לשון נקבה והויו זאחרונה עם חולם לזכר

ידו רגלו או עם שורק יסובבנהו יזוננהו יזרנהו והיו"ד תחלתו
 יעשה זכר וסופו לשון נקבה ודעו וראו ודע כי האלף האחרונה
 לעולם נח נעלם ולא כן חזריו שהם אחוי ואין נורך להזכיר כי
 אותיות אה"וי מתחלפים ומתהפכים ופעם נוספים ופעם נגרעים.
 ישי ואישי האמון ההמון קראן לי מרה ולעמשא תומרו ויש נכתב
 כמו זריח רק האל"ף עיקרי ויש נוסף כמו נקיא ההלטה אפוא
 ויש מוזלע דגש כמו אם לא ישים עליהם זהתזלע יו"ד צטרם
 אַצְרָךְ כי אַצָּק מים גם יש ה"א מתזלע כה"א גַּנְבָתוּ סופ'
 אשר אהבתך יִדְרָתוּ וככה יִשְׁמְרֶנּוּ בעליו הדגש
 לחסרון ה"א ישמרנו ואין נורך להארי' וכזר הזכרתי למה
 נבחרו להיותם במספר ראשון כי האחד סבת המספר ואיננו
 מספרי והעשרה דומה לאחד כי הוא כולל האחרים והוא ראש
 העשרות. וחמשה וששה חשבון עגול כי שניהם אמצעיות ודע כי
 האורך קו צין שתי נקודות והרוחב שני קוים והנה זה שטח.
 והנה צגוף יש לו שש פאות וככה הקוים זראשו' ר"ל האל"ף והוא
 נושא את המקדים כדבור אנכי שהוא נושא כל התשעה והגוף
 מתחלק לחלקים רבים אין קץ לו על כן קראו שמו אל"ף ופירוש
 הא הצורה כמו הנה והיא שני קוים יש לה מקצוע ויש קו אחר
 קרוב אליו עמו על כן היה ה"ה"א סימן הנקיבה באחרונה ורוח
 עצרה נערה אלמנה והיו"ו כדמות ווי העמודים ונכפל להדביק
 השפתי' וצעצור היות ה"ה"א לנקבה היה זה סימן זכרים ישמרהו
 ויחיהו ירדפהו וצעצור הדבק היה לשון רבים באחרונה גם
 נקבות עשו טוו וזראשונה ראובן ושמעון והשתנה היו"ו זהתחזרו
 עם (ב) חזריו ודע כי ה"ה"א הנוסף זראשונה על שני דרכים
 דבר נמצא בה"א הדעת. או שאלה אם הוא נמצא בה"א התימה
 ויש ציניהם הפרש צנקוד. והיו"ד ישרת זראשונה ובאחרונה והנה
 זראשיתו סימן לשון זכר יחיד ורבים שאינם עם המדבר והוא
 הוא במחשבה על כן הוא הפך אחד ובאחרונה דומה לאחד כי
 היו"ד סימן המדבר זכר או נקבה ידי רגלי וגראת היו"ד לשון
 רבים ובסמוך היו"ד הנעלם ידי נשים והחשבון יסודו עשרה כי
 כל חשבון שהוא אחריו הוא חלק או חלקים ממנו או מתחדש
 צעצור כפלו או צעצור מחברת אל אחריו או זהתחבר השני

דרכים

(ב) אותיות השפה הם צקף תצירי היו"ו. ואז ישמנה היו"ו מדרכו לינקד
 זולת זה צשו"א וינקד צשור"ק כמו אהבן ונשם וכדומה :

דרכים . ועוד ידוע כי גלגל הרוח והאש אחד גם כן גלגל המים
 והארץ ומקיפים אותם ח' גלגלים צדאיות גמורות והנה הכל עשרה
 על כן נורת יו"ד כדמות קו עגול שהוא מקיף כל אשר בתוכו ופירושו
 קהלה מגזרת והתודה השנית שתי תודות והנה המחל מלמעלה
 האחד קדש ואם יחל מלמטה מהעומד כנגדו הנה העשירי קדש .
 על כן היה הזכור העשירי קדש . והנה מפאת אחרת האחדים
 תשעה . כי עשרה תחלת כלל והאחד אינו מספר והנה השמונה
 הם המספרים והארבעה ראשונים והם שנים ושלושה וחמשה
 ושבעה וכאשר תחבר הא' שהוא שרש ומרובע ויסוד ומעוקב אל
 מרובע ראש (א) חשבון הזוגות יעלה ה"א ואם תחברנו אל מרובע
 ראש (ב) חשבון שאינו זוג יעלה יו"ד והנה השם הנכבד וכאשר
 תחברנו אל מרובע ה"א (ג) הוא חשבון כל השם וכן חשבון
 (ד) ה' האותיות במצטף וכאשר תחברנו אל מרובע ז' (ה) הנה
 נ' שנת היוזל קדש וככה יום חג שבועות והנה סוד חמשה כולל
 כל המספרים אשר לפניו והשם היחודי כמספר השלושה אותיות
 והנה חזי כל השם בחזק כל המספרים אשר לפניו יעלה מאה
 ועשרים וככה מספר המרובעים בזוגות בתשעת המספרים שהם
 כחשבון עגול בזופלו (ו) וכאשר תחבר האחדים יעלה מאה וששים
 וחמש וככה יעלה כפלי החזי הראשון על החזי ז' וכאשר תחסר
 מרובע האות הראשון ממרובע השנים נחזרים אז תמצא מעוקב
 האות השני וכאשר תחסר מרובע השנים נחזרים ממרובע השלושה
 נחזרים

(א) ר"ל ד' כזה :: (ב) ר"ל ט' כזה :: (ג) יו"ד ה"א צמלואם
 (ד) ה"א פעמים ה"א (ה) ז' פעמים ז' (ו) צלור דצרוי כפי מה שכתב
 צמקור חיים פרשת שנות . כי ה"ט' הוא חשבון עגול כי כאשר נכסלו עם ז'
 יהי חי ויהיה ה"ט' ללד ימין והי' ללד שמאל ואם נחשוב הי' לאחד דהיינו
 עשירית אחד יהיה הכל תשעה ובן אם נכסלו עם ג' עד חמשה שאז יתפכו
 המספרים ויהיה פ' ע' נד וזה הפך ה' פ' ט' שהוא מה כי שם הדי' צימין
 והה' צמאל וכאן הדי' צמאל והה' צימין וכן יתפכו עד יצא ועל כן
 נקרא ה"ט' חשבון עגול . והנה הזוג הוא מספר הנחלק לחלאים שלי תשבורת
 והפך זה הנפרד והמרובע הוא מספר היולא מהצלת שום מספר בעלנו ואם
 נכפל היולא פעם שנית צמספר הראשון יקרא מעוקב והמספר הראשון אשר
 הכסלו יקרא שורש אל המספר הנולד והנה אם נחבר כל המרובעים המולדים
 מן הזוגות שצט' המספרים יעלו ק"ד ואם נחבר אל זה האחדים שהם היולאים
 מהכפלת ה"ט' עם כל המספרים יהיה קס"ה ומרובע האות הראשון הוא ק' ק'
 ומרובע השני נחזרים רכה ומעוקב האות השני הוא קכ"ה ומרובע הג' נחזרים
 הוא תמצא ומעוקב האות הג' עולה רי"ז :

נחזרים אז תמצא מעוקב האות השלישי וסוד העשרה עוד אפרש
הנה (ז) ידוע כי כלעי המשולש השוה בתוך העגול כמרוצע עמוד
המשולש השוה שכל כלע באלכסון העיגול כאשר הוא מרוצע עמוד
כמשולש השוה שלשה רצועות מרוצע הכלע וכאשר נוציא יתר
בשלישית האלכסון יהיה מרוצע היתר עם מרוצע החצי כמו מרוצע
אלכסון העגול ובחשבון אחר לא יעלה ככה רק פחות או יתר
ובעגול שהוא אלכסונו עשרה זהו יחד החצי אל שתי שלשיות
האלכסון אז תמצא שצרי המשולש או שצרי הכלע המרוצע כקו
העיגול על כן מרוצע קו משולש שוה בעגול אלכסונו חמשה עשר
חמשת אלפים צלי חוספת או מגרעת ומרוצע עיגול שאלכסונו עשרה
הם תשע מאות ושמונים ושצעה וחמש תשיעיות ושמונה תשיעיות
התשיעית והשרש אחד ושלשים מעלות וחמשה ועשרים ראשונים
וחמשה ושלשים שניים גם חמש השלשיים וכאשר תחצר מספר
כל השם יעלה שנים ושצעים על כן אמרו הקדמונים כי הוא
השם המתורש וכל עגול שאלכסונו פחות מי' יהיו שצרי המשולש
השוה לקו העיגול בערך העיגול אליו' והפך זה זהו יתר מעשרה :

השער השנים עשר

ברוך השם הנשגב לצדו אלהי עולם שוכן עד ויושב קדם כלה
ולא ישתנה בעבור העומדים למענהו הקרובים אליו או
בעבור הנצרחים לכבודו ביר הנכבדים וככה אמר המשורר כי
הוא ציה ונצרחו. ואתן לך משל בגופו' העליונים כי כוכבי הגלגל
הגדול המקיף הנועת' אחת וערך מרחקים זה אל זה אחת שוה
לעולם ותנועת השצעה משרתים עומדת גם היא על דרך אחת כל
אחד מהם בגלגולו. רק תנועות' כנגד מונק הארץ משתנה. כי יש
מהם ישרים בהליכת' פעם במרונה פעם בהתמהמה פעם עומדים
ופעם שצים אחורנית ומוערכת זה אל זה משתנה עד אין קץ פעם
יותחזרים ופעם מתפרדים ופעם צלי מציט ופעם צז' מצטי' ופעם
עולים ויורדים בגדול ובקטן ופעם בקו ופעם שמאליו' או ימיניים
והם בעצמם לא יכלו ולא יצלו ולא יוסיף אורם ולא יחסר רק
כנגד מראה העין והלצנה במדרגה השפלה כי ישתנה אורה כפי
מרחקה מהשמש ויקרה לתנועותיה כל מה שיקרה למשרתים ויותר
ובעבור

(ז) עיין צמ"ח פי' שמוות :

וזעזור כל אלה הדברים הנזכרים גם אחרים ישתנו כל הנולדים
 בארץ מהמקורת והנמחים והחיים כי לא יתכן שתמצא מערכת
 שיהי לאחת צרכנות אלקי אלפי שנים על כן כתוב בספר יציר' עד
 אחת עשר שאין הפה יכולה לדבר ולא האוזן יכול לשמוע א"כ
 במספר זה אף כי במספר רב מחול ימים וזעזור שאין בארץ דבר
 עומד רק נשמת האדם לצדו ע"כ לא תמצא השם הנכבד נזכר
 במעשה בראשית רק מלת אלהים שגם השם נקרא על שם כדמות
 הדבורים שיקראו שפה ולשון על כן אמרו חז"ל נקרא שם מלא
 על עולם מלא ונקרא עם אלהים עד שנולד קין. וכראות חוה
 כי מין האדם עומד בהוליד קין ע"כ אמרה קניתי איש את ה'
 וזעזור זה לא הזכיר משה לפרעה רק השם הנכבד שהוא אלהי
 העברים שיוכל המקבל כמו בארץ להדגש מופתים ע"כ לא תמצא
 זה השם במספר קהלת כי הוא דבר על חכמת האלהים והכח
 שקבל הכל לא היחיד כמוה ע"כ אמר יתרו עתה ידעתי כי
 גדול ה' מכל האלהים והשם הוא אלהי האלהי' ופעם שהוא שם עגם
 ופעם שם תואר והעד ה' לצלות וכסחו נקרא שם בדרך הארץ
 ככתוב בדברי הימים ומפויש בספ' שמואל למה נקרא שם שם.
 ה' לצלות יושב הכרוזים עליו כמו אהיה אשר אהיה. וככה
 כאור שזעת ימים. פי' שזעתיים שכל יום הוסיף האור וזשזיעי
 עמד. וככה ונלחם עמו עם מלך הצפון ומתוכה בעין החשמל
 מתוך האש ועתה שיהי לנך כי האחד סוד כל חשבון והנה אננו
 חשבון הוא עומד בעצמו ואין צורך לו לאשר הם אחריו גם כל
 חשבון הוא מחובר מאחרים וכל חשבון יעשה משתי פאותיו מה
 שיעשה האחד בפאה אחת מפאת הנמצאים זעזורו על כן קראו
 חכמי התושיה האדם עולם קטן וזה סוד מטטרון שר הפנים.
 וזה סוד שאמרו חכמינו ז"ל בחמשה דברים על כן כתוב בשיעור
 קומה אמר רבי ישמעאל כל היודע שיעורו של יוצר בראשית
 מוצטח לו שהוא בן עולם הבא ואני ועקיבא עריצים בדבר ומזה
 הדרך יוכל המשכיל לדעת האחד מפאת שהכל זו הוא דבק רק
 מפאת הטוב כולו אין כח בנברא לדעתו. והמשל באור השמש
 שעוזרת על פני שתוס העין ולא יוכל לראות פני השמש רק עד
 שיעבור על כן כתיב אני אעביר כל טובי על פניך והנה הדבקו
 בטוב כלו כדמות הפנים והדבק הנבראים זו כדמות אחריו וזהו
 וראית את אחריו וזה הנמשל באדם כי המדבר אדם והשומע אדם
 ואשר למד חכמת הנפש יוכל להבין אלה הדברים כי אינם גופות
 ולא כגופות וזעזור היות הסבה רחוקה וקרוב. ע"כ אמרו העברים

כי

יסוד מורא

כי חלק ה' עמו ה' מנת חלקי וכוסי . חלקי ה' אמרה נפשי .
וכתיב זהם עמך ונחלתך וכתיב ה' הוא נחלתו . ודרך אחר' גם
הוא אחת כתיב צדוק ה' צורי וכתוב אחר אלהי צורי אחסה צו .
וכן הוא תהלתך אלהי תהלתי וכתוב חסדי ומזודתי וכתוב אלהי
חסדי . על כן סוד התפלות לומר ארוממך אלהי המלך צרכו
ה' מלאכיו גדלו לה' אתי והסוד הזה עיקר כל זה בשער זה
השער לה' לדיקים יצואו צו :

נשלם הספר והודות לה' לבדו . כי הפליא חסדו את אברהם עבדו :

